

5.3

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΖΗΜΙΤΗΣ Γ.ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΠΑ.ΣΟ.Κ.
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

(1)

ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΑΘΗΝΑ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1988

**ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ
ΚΑΙ
ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ

**ΑΘΗΝΑ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1988**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

σελίδα

1.	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ	2
2.	ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	11
2.1.	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ	11
2.1.1.	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ	13
2.1.1.1.	ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ	13
2.1.1.2.	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	14
2.1.1.3.	ΚΑΘΑΡΗ ΖΗΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΟΔΑΠΗ	15
2.1.2.	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ	23
2.1.2.1.	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	23
2.1.2.2.	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	23
2.1.2.3.	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	24
2.2.	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ-ΑΜΟΙΒΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ-ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ	30
2.3.	ΤΙΜΕΣ	35
2.3.1.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	35
2.3.2.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ	37
2.4.	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ	44
2.5.	ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ	49
2.5.1.	ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	49
2.5.2.	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	49
2.6.	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ	54
2.7.	ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΕΟΣ	60

Το παρόν δελτίο εκδίδεται από την Δ/νση Α' Προγραμμάτων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας. Οι εκτιμήσεις και οι προβλέψεις που περιέχονται στο δελτίο αυτό στηρίζονται στα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. της Τράπεζας της Ελλάδος, του Υπουργείου Οικονομικών και της Υπηρεσίας των Εθνικών Λ/σμών του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας.

Περισσότερες πληροφορίες και τυχόν διευκρινήσεις μπορείται να ζητήσετε από την Δ/νση Α' Προγραμμάτων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας (τηλέφωνο 3248.230).

1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Η οικονομική δραστηριότητα στις χώρες του ΟΟΣΑ το 1987 παρουσίασε άνοδο κατά 3%. Η επέκταση αυτή αναμένεται να συνεχισθεί με μια μικρή επιβράδυνση το 1988 και το 1989.

Οι κύριες εξωτερικές ανισοροπίες σμικρύνθηκαν αρκετά σε πραγματικούς όρους.

Η χρηματιστηριακή κρίση του Οκτωβρίου 1987 δεν είχε τελικά σημαντικές επιδράσεις στο επιχειρηματικό κλίμα.

Παρά τις ευνοϊκές αυτές εξελίξεις ο κίνδυνος πληθωρισμού σε μερικές χώρες αρχίζει να επανεμφανίζεται. Οι εξωτερικές ανισοροπίες εξακολουθούν να είναι μεγάλες και οι προσδοκίες στις αγορές συναλλάγματος βραχυχρόνια είναι ιδιαίτερα ευμετάβλητες.

Η πρόσφατη ανοδική τάση του δολλ. ΗΠΑ ήλθε να επαληθεύσει αυτό που και η Γραμματεία του ΟΟΣΑ έχει επισημάνει, δηλαδή την ιδιαίτερα ευμετάβλητη κατάσταση που επικρατεί στις χρηματιστηριακές αγορές.

Επίσης η ανεργία σε πολλές χώρες και ιδιαίτερα στην Ευρώπη παραμένει σε υψηλά επίπεδα.

1.1. Ζήτηση και Προϊόν

Το ΑΕΠ του συνόλου των χωρών του ΟΟΣΑ το 1988 και 1989 προβλέπεται να σημειώσει μικρή επιβράδυνση στο ρυθμό ανόδου με αύξηση κατά 3,0% και 2,5% αντίστοιχα έναντι αύξησης 3,1% το 1987. Η επιβράδυνση θα είναι μεγαλύτερη για το σύνολο των Ευρωπαϊκών χωρών του ΟΟΣΑ και την ΕΟΚ.

Ειδικότερα στις ΗΠΑ το 1987 οι καθαρές εξαγωγές συνέβαλαν σημαντικά στην αύξηση του ΑΕΠ και αναμένεται να εξακολουθήσουν και τα επόμενα χρόνια, ενώ η εγχώρια ζήτηση προβλέπεται να αυξηθεί με ρυθμό χαμηλότερο από εκείνου του συνόλου των χωρών του ΟΟΣΑ.

Στην Ιαπωνία η ισορροπία μεταξύ εγχώριας και εξωτερικής ζήτησης κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση. Ο ρυθμός αύξησης της εγχώριας ζήτησης το 1987 ανήλθε στο 5,1% και προβλέπεται να αυξηθεί κατά 5,5% και 4,3% το 1988 και 1989 αντίστοιχα, δηλαδή με ρυθμούς αρκετά υψηλότερους από εκείνους του συνόλου των χωρών του ΟΟΣΑ.

Στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες του ΟΟΣΑ όπου η ανεργία διατηρείται σε υψηλά επίπεδα και ο πληθωρισμός βρίσκεται υπό έλεγχο την οικονομική πολιτική απασχολεί η επιβράδυνση των αναπτυξιακών ρυθμών.

Το 1987 ο κύριος προωθητικός παράγοντας της ζήτησης και της ανάπτυξης ήταν η ιδιωτική κατανάλωση. Αλλά κατά το τρέχον έτος εκτιμάται ότι η μέση ροπή για αποταμίευση θα σταθεροποιηθεί και θα επιβραδυνθεί ο ρυθμός της ιδιωτικής κατανάλωσης.

Η επιβράδυνση αυτή είναι αβέβαιο εάν θα αντισταθμισθεί από την προβλεπόμενη αύξηση των επενδύσεων, ώστε να διατηρηθεί ο ίδιος με το 1987 ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ.

Παρατήρηση: Τα στοιχεία για την Ελλάδα που παρουσιάζονται στους πίνακες του Κεφ. 1 είναι εκτιμήσεις του ΟΟΣΑ και είναι διαφορετικές από τις προβλέψεις της Υπηρεσίας που αναφέρονται στα επόμενα κεφάλαια. Οι εκτιμήσεις της Υπηρεσίας είναι πρόσφατες, ενώ του ΟΟΣΑ στηρίζονται στα διαθέσιμα στοιχεία Απριλίου-Μαΐου.

Μεταβολή % του Ακαθάριστου Εγχώριου
Προϊόντος των χωρών του ΟΟΣΑ σε τιμές αγοράς

	1987	1988	1989
1. ΗΠΑ (α)	2,9	2,8	2,5
2. Ιαπωνία (α)	4,2	4,3	3,8
3. Γερμανία (α)	1,7	2,3	1,8
4. Γαλλία	1,9	2,0	1,8
5. Ην.Βασίλειο	4,5	3,5	2,3
6. Ιταλία	3,1	2,5	2,3
7. Καναδάς	3,9	4,0	3,3
8. Αυστρία	1,3	1,5	1,5
9. Βέλγιο	1,8	2,0	1,8
10. Δανία	-0,9	0	0,5
11. Φινλανδία	3,6	3,3	2,0
12. ΕΛΛΑΣ	-0,5	1,8	1,5
13. Ιρλανδία (α)	3,1	0,3	0,5
14. Ολλανδία	2,5	1,5	1,8
15. Νορβηγία	1,6	0,8	1,0
16. Πορτογαλία	5,0	4,3	3,5
17. Ισπανία	5,2	4,0	3,5
18. Σουηδία	2,8	2,3	1,8
19. Ελβετία	2,5	1,5	1,8
20. Αυστραλία	4,4	3,5	2,3
21. Ν.Ζηλανδία	0,2	-0,3	1,8
22. Τουρκία (α)	7,4	5,3	5,0
Σύνολο ΟΟΣΑ	3,1	3,0	2,5
ΟΟΣΑ-Ευρώπη	2,8	2,5	2,0
Σύνολο ΕΟΚ	2,7	2,5	2,0

ΟΟΣΑ: ECONOMIC OUTLOOK No 43 Ιούνιος 1988

(α): Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν.

Εξέλιξη της πραγματικής συνολικής εγχώριας ζήτησης

Σύνολο ΟΟΣΑ	3,4	3,0	2,5
ΟΟΣΑ-Ευρώπη	3,7	3,3	2,3
ΕΟΚ	3,7	3,3	2,5
Επτά μεγαλύτερες χώρες	3,4	3,0	2,5
Υπόλοιπες (8-22)	3,4	3,0	2,3

ΟΟΣΑ: ECONOMIC OUTLOOK No 43 Ιούνιος 1988

1.2. Απασχόληση και Ανεργία

Η αύξηση της απασχόλησης το 1987 ήταν σχετικά υψηλή και η πτώση του ποσοστού ανεργίας ήταν πλέον εμφανής στις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ. Τα επόμενα χρόνια όμως η αύξηση της απασχόλησης αναμένεται να παρουσιάσει επιβράδυνση και ιδιαίτερα στην Ευρώπη. Παράλληλα προβλέπεται να σημειωθεί επιβράδυνση και στην αύξηση του εργατικού δυναμικού. Στη Βόρειο Αμερική τα ποσοστά ανεργίας θα εξακολουθήσουν να μειώνονται σε επίπεδα που έχουν να σημειωθούν εδώ και 10 χρόνια. Αντίθετα στην Ευρώπη το ποσοστό ανεργίας πιθανόν να ανέλθει και πάλι ελαφρά. Συνολικά το 1989 οι άνεργοι στο σύνολο ΟΟΣΑ προβλέπεται να ανέλθουν στα 29,5 εκατομμύρια άτομα, 1,5 εκατομμύρια λιγότεροι από το 1986.

Άνεργοι % σε ποσοστό του Εργατικού Δυναμικού

	1987	1988	1989
1. ΗΠΑ	6,2	5,5	5,5
2. Ιαπωνία	2,8	2,5	2,8
3. Γερμανία	7,9	8,0	8,0
4. Γαλλία	10,6	10,8	11,3
5. Ην.Βασίλειο	10,4	9,5	9,8
6. Ιταλία	11,0	11,5	12,0
7. Καναδάς	8,9	7,5	6,8
8. Αυστρία	3,7	4,0	4,3
9. Βέλγιο	11,2	11,0	11,3
10. Δανία	7,9	8,5	9,0
11. Φινλανδία	5,1	5,0	5,3
12. ΕΛΛΑΣ	7,6	7,8	8,0
13. Ιρλανδία	18,7	19,5	19,8
14. Ολλανδία	12,6	12,3	11,8
15. Νορβηγία	2,2	2,5	2,8
16. Πορτογαλία	7,8	7,5	7,3
17. Ισπανία	20,6	19,5	18,8
18. Σουηδία	1,9	1,8	2,0
19. Ελβετία	0,7	0,8	0,8
20. Αυστραλία	8,1	7,3	7,5
21. Ν.Ζηλανδία	6,0	7,3	7,5
22. Τουρκία	15,1	16,0	16,5
Σύνολο ΟΟΣΑ	7,9	7,5	7,5
ΟΟΣΑ-Ευρώπη	10,7	10,8	11,0
Σύνολο ΕΟΚ	11,0	10,8	11,0

ΟΟΣΑ: ECONOMIC OUTLOOK No 43 Ιούνιος 1988

1.3. Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός στις χώρες του ΟΟΣΑ, παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα. Κατά τους πρώτους μήνες του 1988 οι τιμές των εμπορευμάτων εκτός καυσίμων συνέχισαν να ανέρχονται. Παρά το γεγονός αυτό οι περισσότερες χώρες μέλη του ΟΟΣΑ δεν διαφοροποίησαν την οικονομική τους πολιτική για τη καταπολέμηση του πληθωρισμού. Ο πληθωρισμός προβλέπεται να παραμείνει σταθερός στην Ευρώπη και να αυξηθεί στις ΗΠΑ και Ιαπωνία.

Στο σύνολο σχεδόν των χωρών του ΟΟΣΑ τα περιθώρια κέρδους εκτιμάται ότι θα σταθεροποιηθούν ύστερα από ανοδική τάση στη δεκαετία του 1980.

Μεταβολές % του Αποπληθωριστή
της Ιδιωτικής Κατανάλωσης

	1987	1988	1989
1. ΗΠΑ	4,0	3,8	4,3
2. Ιαπωνία	-0,1	1,3	1,8
3. Γερμανία	0,5	1,0	1,5
4. Γαλλία	3,0	2,5	2,8
5. Ην.Βασίλειο	3,3	3,3	3,3
6. Ιταλία	4,8	4,5	4,3
7. Καναδάς	4,3	3,8	4,3
8. Αυστρία	0,9	2,0	2,0
9. Βέλγιο	1,7	1,8	1,8
10. Δανία	4,1	4,5	3,8
11. Φινλανδία	4,1	5,0	5,3
12. ΕΛΛΑΣ	16,0	14,0	13,3
13. Ιρλανδία	3,0	2,8	3,0
14. Ολλανδία	-0,1	0,8	1,0
15. Νορβηγία	8,1	6,5	4,8
16. Πορτογαλία	9,5	6,5	5,8
17. Ισπανία	5,3	4,5	3,8
18. Σουηδία	5,0	5,3	4,8
19. Ελβετία	1,3	2,0	2,5
20. Αυστραλία	8,0	5,3	5,0
21. Ν.Ζηλανδία	15,7	6,8	5,5
22. Τουρκία	39,0	56,0	42,0
Σύνολο ΟΟΣΑ	3,4	3,5	3,8
ΟΟΣΑ-Ευρώπη	3,7	4,0	3,8
Σύνολο ΕΟΚ	2,9	2,8	3,0

ΟΟΣΑ: ECONOMIC OUTLOOK No 43 Ιούνιος 1988

1.4. Διεθνές Εμπόριο και Ισοζύγιο Πληρωμών

Η προσαρμογή του εξωτερικού τομέα μεταξύ των ΗΠΑ της Ιαπωνίας και της Ευρώπης έχει ήδη ξεκινήσει, αλλά ο ρυθμός με τον οποίο μειώνονται οι ανισορροπίες στα ισοζύγια πληρωμών προβλέπεται να είναι μάλλον αργός.

Σε σταθερές τιμές σημειώθηκαν σημαντικές μεταβολές στις εξωτερικές ανισορροπίες, οι οποίες και θα γίνουν περισσότερο ορατές σε τρέχουσες αξίες τα επόμενα χρόνια. Έτσι το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών των ΗΠΑ προβλέπεται να μειωθεί από 160 δισ.δολλ. το 1987 στα 130 δισ.το 1989. Τα πλεονάσματα της Ιαπωνίας και της Γερμανίας σαν ποσοστό στο ΑΕΠ προβλέπεται να σημειώσουν κάμψη από 3,6% και 3,9% το 1987 στο 2,6% και 3,3% το 1989 αντίστοιχα.

Ο όγκος του διεθνούς εμπορίου το β'εξάμηνο του 1987 επιταχύνθηκε κατά 11% σε ετήσια βάση. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στη σημαντική επιτάχυνση της συνολικής ζήτησης στην περιοχή του ΟΟΣΑ. Το 1988 και 1989 αναμένεται μια κάμψη του ρυθμού ανόδου του εμπορίου στο 6%, λόγω της προβλεπόμενης επιβράδυνσης της συνολικής ζήτησης.

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών Χωρώ Μελών ΟΟΣΑ

Έλλειμμα (-), Πλεόνασμα (+)

σε δισεκ.δολλ.ΗΠΑ

	1987	1988	1989
1. ΗΠΑ	-160,7	-150,0	-132,0
2. Ιαπωνία	87,0	85,0	80,0
3. Γερμανία	44,3	47,0	42,0
4. Γαλλία	-4,5	-5,0	-6,0
5. Ην.Βασίλειο	-2,7	-10,0	-14,0
6. Ιταλία	-0,7	-1,0	-1,0
7. Καναδάς	-7,2	-9,0	-12,0
8. Αυστρία	-0,1	-0,8	-0,5
9. Βέλγιο	2,5	2,3	2,0
10. Δανία	-2,9	-2,8	-2,5
11. Φινλανδία	-2,2	-2,5	-3,3
12. ΕΛΛΑΣ	-1,3	-1,8	-2,3
13. Ιρλανδία	0,4	0,5	0,5
14. Ολλανδία	3,2	4,0	4,5
15. Νορβηγία	-4,2	-5,8	-5,8
16. Πορτογαλία	0,7	0,0	-1,0
17. Ισπανία	0,1	-2,5	-5,3
18. Σουηδία	-1,0	-2,0	-3,8
19. Ελβετία	7,0	6,5	6,3
20. Αυστραλία	-8,7	-7,8	-7,8
21. Ν.Ζηλανδία	-1,4	-1,0	-1,3
22. Τουρκία	-1,0	-1,0	-1,0
Σύνολο ΟΟΣΑ	-53,5	-58,0	-64,0
ΟΟΣΑ-Ευρώπη	37,5	24,3	9,0
Σύνολο ΕΟΚ	39,0	29,5	16,3

ΟΟΣΑ: ECONOMIC OUTLOOK No 43 Ιούνιος 1988

2. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2.1. Συνολική Ζήτηση και Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Το 1988 η Ελληνική οικονομία κινείται μέσα στα πλαίσια της οικονομικής πολιτικής που χαράχθηκε μετά το τέλος του σταθεροποιητικού προγράμματος. Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα μπορεί να θεωρηθούν ικανοποιητικά, αφού το πέρασμα της οικονομίας από τη σταθεροποίηση στην ανάπτυξη γίνεται με πάρα πέρα αποκλιμάκωση του πληθωρισμού και με συγκράτηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στα ίδια επίπεδα (σαν % στο ΑΕΠ) με αυτά του προηγούμενου χρόνου.

Τα κύρια χαρακτηριστικά των εξελίξεων του 1988 είναι η ανάκαμψη των παραγωγικών επενδύσεων και ιδιαίτερα των επενδύσεων στη μεταποίηση. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι για τρίτη συνεχή χρονιά υπάρχει μια επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης των ιδιωτικών επενδύσεων. Το 1986 η αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων ήταν 2,4%, το 1987 5,6% και το 1988 10%. Αυτού του είδους η ανάκαμψη είναι ιδιαίτερα ικανοποιητική γιατί πέρα από την αύξηση της ζήτησης, της απασχόλησης, της παραγωγής και του εισοδήματος που προκαλεί, διευρύνει και τη παραγωγική ικανότητα της οικονομίας. έτσι ώστε να προετοιμαστεί πλήρως η χώρα εν όψει της ενιαίας αγοράς του 1992.

Από τα διαθέσιμα στοιχεία Ιανουαρίου-Ιουλίου προκύπτει ότι η ανάκαμψη της οικονομίας παρά την επιβάρυνση που προκάλεσε στο εμπορικό ισοζύγιο της χώρας, λόγω της αυξημένης εισαγωγής καταναλωτικών, αλλά κυρίως κεφαλαιουχικών αγαθών λόγω των αυξημένων επενδύσεων, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, σαν % του ΑΕΠ, παραμένει στα ίδια επίπεδα του 1987 συνεπεία της αύξησης του πλεονάσματος των αδήλων συναλλαγών. Η τελευταία, πέρα από το ευνοϊκό διεθνές περιβάλλον, οφείλεται στο κλίμα εμπιστοσύνης για την ελληνική οικονομία.

Η εξέλιξη των τιμών είναι ιδιαίτερα ευνοϊκή. Η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού συνεχίζεται. Το γεγονός αυτό παρά την κάπως ελαστικότερη εισοδηματική πολιτική που ακολουθήθηκε κατά το 1988 παρέχει μια ένδειξη ότι το σχετικά αυξημένο κόστος εργασίας απορροφήθηκε από την αύξηση της παραγωγικότητας (ιδίως στη μεταποίηση).

Παρά τη σημαντική ανάκαμψη της οικονομίας, η απόδοση των εσόδων του τακτικού προϋπολογισμού δεν φαίνεται να κινείται μέσα στα προϋπολογισθέντα όρια. Υπάρχει μια υστέρηση των εσόδων που

εντοπίζεται κυρίως στην έμμεση φορολογία (ΦΠΑ) και την άμεση φορολογία (φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων), η οποία πιθανόν να προκαλέσει υπέρβαση στο έλλειμμα του δημόσιου τομέα μετρούμενο σαν ποσοστό στο ΑΕΠ, κατά 1,5-2,0 ποσοστιαίες μονάδες.

Για το 1989, με βάση όσα είναι γνωστά από την ομιλία του Πρωθυπουργού στην έκθεση Θεσσαλονίκης, μπορεί να υποστηριχτεί ότι θα επικρατήσουν οι ίδιες περίπου τάσεις με αυτές του 1988. Για δεύτερη κατά σειρά χρονιά θα υπάρξει μια συγκρατημένη αύξηση στις πραγματικές αμοιβές των εργαζομένων, ενώ παράλληλα στόχος της οικονομικής πολιτικής είναι να συνεχιστεί η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού. Πράγματι "κλειδί" για τις οικονομικές εξελίξεις του 1989 θα είναι η υποχώρηση του πληθωρισμού κατά 2 τουλάχιστον ποσοστιαίες μονάδες, γιατί έτσι και οι πληθωριστικές προσδοκίες θα εξασθενήσουν, αλλά και τα πραγματικά επιτόκια, που ευνοούν την εισροή ιδιωτικών κεφαλαίων από την αλλοδαπή και την εξέλιξη των άδηλων πόρων, θα διατηρηθούν στο σημερινό σχετικό ύψος τους με αυτά που ισχύουν στη διεθνή αγορά. Πέρα από τα παραπάνω η μείωση των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν αποτελεί βασική προϋπόθεση προκειμένου να σταθεροποιηθεί, στα προσεχή έτη, το συνολικό δημόσιο χρέος σαν ποσοστό στο ΑΕΠ.

Με τα δεδομένα αυτά και εφόσον το πραγματικά ικανοποιητικό επιχειρηματικό κλίμα που υπάρχει σήμερα συνεχιστεί, είναι δυνατό το ΑΕΠ να παρουσιάσει μια αύξηση της τάξης του 2,5-3,0%.

2.1.1. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ

2.1.1.1. Κατανάλωση

Βασικός προσδιοριστικός παράγοντας της ιδιωτικής κατανάλωσης είναι το διαθέσιμο ιδιωτικό εισόδημα, που για το 1988 εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 16,5% σε τρέχουσες τιμές.

Η πρόβλεψη αυτή στηρίζεται στις εξής υποθέσεις:

(ι) Με βάση την εισοδηματική πολιτική της Κυβέρνησης και την ΑΤΑ που δόθηκε μέσα στο 1988, η μέση αύξηση των μισθών και ημερομισθίων υπολογίζεται σε 14,5-15,0%. Η αύξηση της απασχόλησης στην εξαρτημένη εργασία εκτιμάται σε 1% περίπου, οπότε μαζί με την ωρίμανση προβλέπεται μια αύξηση των αμοιβών κατά 17,5%-18%.

(ιι) Το αγροτικό εισόδημα προβλέπεται να αυξηθεί κατά 19%, ενώ οι πρόσοδοι περιουσίας και επιχειρηματικής δράσης των ιδιωτών θα διατηρήσουν αμετάβλητο το μερίδιό τους στο Εθνικό Εισόδημα (αύξηση 16,9%).

Ο αποπληθωριστής της ιδιωτικής κατανάλωσης υπολογίζεται ότι θα αυξηθεί κατά 13% περίπου με αποτέλεσμα το πραγματικό ιδιωτικό διαθέσιμο εισόδημα να αυξηθεί κατά τρείς περίπου ποσοστιαίες μονάδες.

Παρά την σφιχτή εισοδηματική πολιτική που εφαρμόστηκε τα δύο προηγούμενα χρόνια και τη μείωση του πραγματικού διαθέσιμου ιδιωτικού εισοδήματος, η ιδιωτική κατανάλωση δεν μειώθηκε ανάλογα. Το καταναλωτικό επίπεδο των προηγούμενων ετών σχετικά διατηρήθηκε, με τη μείωση της ροπής για αποταμίευση. (Η μέση ροπή για αποταμίευση ήταν 19,7 το 1985 και έπεσε στο 15,7 το 1986 και 14,7 το 1987). Έτσι το 1988 η πραγματική αύξηση του ιδιωτικού διαθέσιμου εισοδήματος εκτιμάται ότι θα επηρεάσει, παράλληλα με την κατανάλωση, και την ιδιωτική αποταμίευση. Η πρόβλεψη που υπάρχει είναι ότι το 1988 η ιδιωτική εθνική κατανάλωση θα αυξηθεί σε σταθερές τιμές κατά 1,5%, ενώ η βελτίωση της μέσης ροπής για αποταμίευση θα είναι 1,5 περίπου μονάδες.

Παράλληλα με την ιδιωτική κατανάλωση το 1988 εμφανίζεται αυξημένη και η δημόσια κατανάλωση. Εκτιμάται ότι το 1988 σε τρέχουσες τιμές θα αυξηθεί κατά 20,8%. Η αύξηση αυτή εξηγείται από την εισοδηματική πολιτική που ακολουθείται

στο δημόσιο τομέα το 1988 και του διορθωτικού ποσού που δόθηκε στις αρχές του έτους -αφού ένα μεγάλο μέρος της δημόσιας κατανάλωσης είναι "Μισθοί και ημερομίσθια"- καθώς και από τις αυξημένες δαπάνες για την εξυπηρέτηση του χρέους των ενόπλων δυνάμεων. Σε σταθερές τιμές η αύξηση της δημόσιας κατανάλωσης υπολογίζεται σε 5%.

Με βάση την εισοδηματική πολιτική που εξαγγέλθηκε για το 1989, προβλέπεται ότι και τον χρόνο αυτό θα υπάρξει μια λογική αύξηση στο πραγματικό διαθέσιμο ιδιωτικό εισόδημα. Έτσι για το 1989 η πρόβλεψη είναι ότι θα συνεχιστούν οι τάσεις που επικράτησαν κατά το 1988, όσον αφορά την ιδιωτική και δημόσια κατανάλωση.

2.1.1.2. Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου

Το 1988 επιταχύνεται η ανοδική τάση των ιδιωτικών επενδύσεων. Το ευνοϊκό επενδυτικό κλίμα που έχει δημιουργηθεί σε συνδυασμό με την εξέλιξη των κερδών τα τελευταία χρόνια ερμηνεύουν σε μεγάλο βαθμό τις εξελίξεις αυτές.

Όλοι οι οικονομικοί δείκτες επιβεβαιώνουν την συνέχιση της ανάκαμψης των ιδιωτικών επενδύσεων. Έτσι το επτάμηνο του 1988 ο όγκος αδειών νέων οικοδομών είναι αυξημένος κατά 12,9% έναντι αύξησης 0,2% την αντίστοιχη περίοδο του 1987, ενώ οι πωλήσεις τσιμέντου στο εσωτερικό της χώρας παρουσίασαν, στο ίδιο διάστημα, αύξηση 12,8% έναντι περυσινής μείωσης 3,2%. Ο δείκτης παραγωγής κεφαλαιουχικών αγαθών, αυξήθηκε το εξάμηνο Ιανουαρίου-Ιουνίου 1988 κατά 15,3%, έναντι μείωσης 6,0% το 1987. Τέλος το πρώτο οκτάμηνο του 1988 εγκρίθηκαν, με βάση το Ν. 1262/87, επενδύσεις συνολικού ύψους 80,6 δισεκ.δρχ., ενώ εκτιμάται ότι θα ξεπεράσουν, μέχρι το τέλος του χρόνου, τα 100 δισεκ.δρχ., ποσό που είναι σχεδόν διπλάσιο από τις αντίστοιχες επενδύσεις του 1987.

Με τα δεδομένα αυτά προβλέπεται ότι το 1988 οι ιδιωτικές επενδύσεις θα αυξηθούν, σε σταθερές τιμές, κατά 10,5%, έναντι αντίστοιχων αυξήσεων 5,5% το 1987 και 2,4% το 1986.

Μετά από δύο χρόνια συγκράτησης, οι δημόσιες επενδύσεις το 1988 εκτιμάται ότι θα συνεισφέρουν θετικά στην αύξηση του ΑΕΠ. Υπολογίζεται ότι θα αυξηθούν κατά 9% περίπου σε

σταθερές τιμές, ενώ τα δύο προηγούμενα χρόνια είχαν μειωθεί κατά 19,9% και 18,1%.

Έτσι με βάση τις προβλέψεις αυτές για τις ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις για το 1988, ο όγκος των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου θα αυξηθεί κατά 10%, έναντι μειώσεων 3,2% και 5,8% το 1987 και 1986 αντίστοιχα.

Το 1989 αναμένεται να συνεχιστούν οι ψηλοί ρυθμοί αυξήσεων των δημόσιων επενδύσεων για την υλοποίηση των "μεγάλων έργων". Το γεγονός αυτό θα ενισχύσει πάρα πέρα τις ιδιωτικές επενδύσεις, που θα είναι ήδη αυξημένες λόγω της τάσης και του κλίματος που έχει δημιουργηθεί, αλλά και της αναμενόμενης βελτίωσης των συνθηκών που επικρατούν στην αγορά χρήματος. Παράλληλα πρέπει να αναμένεται τόνωση του τομέα των κατασκευών οικοδομής μετά τα μέτρα που εξαγγέλθηκαν στα πλαίσια της στεγαστικής πολιτικής της Κυβέρνησης.

Γενικά για το 1989 προβλέπεται ότι θα κυριαρχήσουν οι ίδιες τάσεις στα βασικά εθνικολογιστικά στοιχεία της εγχώριας τελικής ζήτησης. Η εξέλιξη των ενδογενών στοιχείων της τελικής ζήτησης θα είναι ανάλογη με αυτή του 1988, ενώ η δημόσια κατανάλωση θα επηρεαστεί από την επιθυμία της Κυβέρνησης να μειώσει τα ελλείμματα του δημόσιου τομέα, σαν ποσοστό στο ΑΕΠ, κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες.

2.1.1.3. Καθαρή ζήτηση από την αλλοδαπή

Η περιορισμένη αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης σε συνδυασμό με την πολιτική διολίσθησης της δραχμής που ακολουθείται το 1988 αναμένεται να αντισταθμίσουν σε μεγάλο βαθμό την επιβάρυνση που θα προκαλέσει η σημαντική μεγέθυνση των συνολικών επενδύσεων στο εξωτερικό ισοζύγιο. Σε εθνικολογιστική βάση, το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών για το 1988 εκτιμάται να φθάσει τα 28,5 δισεκ.δρχ., δηλαδή το ισοδύναμο του 5,4% του ΑΕΠ, έναντι -24,3 δισ.δρχ. το 1987 που αντιστοιχούσε σε 4,8% του ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές).

Η εξέλιξη αυτή θα έχει σαν αποτέλεσμα μια ελαφρά αρνητική συμβολή του εξωτερικού τομέα στην διαμόρφωση του ΑΕΠ το 1988. Συγκεκριμένα η καθαρή ζήτηση από την αλλοδαπή θα συμβάλλει κατά -0,5 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ αντίθετα η συμβολή της εγχώριας ζήτησης θα είναι θετική κατά 3,3 ποσο-

στιαίες μονάδες.

Η απελευθέρωση της χρηματοδότησης του εισαγωγικού εμπορίου, η συνέχιση της ανάπτυξης με επέκταση των επενδύσεων, η ελαφρά κάμψη της ανταγωνιστικότητας, η αύξηση του πραγματικού εισοδήματος των εργαζομένων και η προβλεπόμενη διολίσθηση της δραχμής, θα έχουν σαν αποτέλεσμα την αύξηση των εισαγωγών αγαθών, το 1989, κατά 5% σε σταθερές τιμές.

Παράλληλα, όμως, προβλέπεται να αυξηθούν και οι εξαγωγές κατά 3,5% λόγω της διατήρησης του δυναμισμού των εξαγωγικών μας αγορών, την σχεδιαζόμενη διολίσθηση της δραχμής, την θέσπιση φορολογικών ελαφρύνσεων για εξαγωγικές επιχειρήσεις μαζί με την απλοποίηση των εξαγωγικών διαδικασιών και την ενεργοποίηση του νέου εξαγωγικού θεσμικού πλαισίου.

Π ί ν α κ α ς 1

Εισόδημα και Δαπάνη
Ιδιωτών και μη κερδοσκοπικών οργανισμών

	Σε δισεκ. δρχ., τρέχουσες τιμές					% Μεταβολή			
	1985	1986	1987	1988*		1986	1987	1988	
1. Αμοιβές των εργαζομένων	1.987,9	2.240,0	2.521,7	2.963,0		12,7	12,6	17,5	
2. Πρόσοδοι περιουσίας και επιχ. δράσης ιδιωτών	1.135,1	1.461,0	1.791,0	2.093,7		28,7	22,6	16,9	
3. Αγροτικό εισόδημα	677,7	746,6	825,4	982,2		10,2	10,6	19,0	
4. Τρεχ. Μεταβιβαστικές εισπράξεις	780,6	899,7	1.055,6	1.228,7		15,3	17,3	16,4	
5. Άμεσοι φόροι	731,4	848,0	1.003,5	1.175,9		15,9	18,3	17,2	
6. Τρεχ. Μεταβιβαστικές πληρωμές									
7. Τόκοι εξωτερικού δημόσιου χρέους	80,7	122,6	161,3	210,0		-	-	-	
8. Ακαθ. Διαθέσιμο Εισόδημα	3.769,2	4.376,7	5.028,9	5.881,8		16,1	14,9	17,0	
9. Εθνική Ιδιωτική Κατανάλωση	3.025,5	3.689,0	4.290,3	4.929,6		21,9	16,3	14,9	
10. Ακαθάριστη Αποταμ.	743,7	687,7	738,6	952,3		-	-	-	
11. Μέση Ροπή προς αποταμίευση	19,7	15,7	14,7	16,2		-	-	-	

ΠΗΓΗ: Προβλέψεις ΕΣΥΕ/Εθνικοί Λογαριασμοί

* Προβλέψεις Δ/νσης Προγραμμάτων ΥΠΕΘΟ

Πίνακας 2

Κατανάλωση Τσιμέντου στο Εσωτερικό της Χώρας

	Όγκος σε χιλ. τόννους (σωρευτικά μεγέθη)				% Ετήσιος Ρυθμός			
	1985	1986	1987	1988	1985	1986	1987	1988
ΙΑΝ.	277	409	308,2	392	-31,6	47,7	-24,6	27,2
ΙΑΝ.-ΦΕΒΡ.	557	662,2	703,3	801	-27,4	18,9	6,2	13,9
ΙΑΝ.-ΜΑΡΤ.	949	1.097,9	991,1	1.360	-21,2	15,7	-9,7	37,2
ΙΑΝ.-ΑΠΡ.	1.387	1.737,8	1.452,2	1.858	-15,2	25,3	-16,4	27,9
ΙΑΝ.-ΜΑΙΟΣ	2.006	2.209,9	2.063,5	2.511	-11,4	10,2	-6,6	21,7
ΙΑΝ.-ΙΟΥΝ.	2.567	2.783,7	2.695,5	3.179	-9,6	8,5	-3,2	17,9
ΙΑΝ.-ΙΟΥΛ.	3.229	3.444,3	3.335,5	3.762	-6,7	6,7	-3,2	12,8
ΙΑΝ.-ΑΥΓ.	3.809	4.000,9	3.898,5		-6,3	5,1	-2,6	
ΙΑΝ.-ΣΕΠΤ.	4.444	4.627,7	4.542,5		-4,5	4,1	-1,8	
ΙΑΝ.-ΟΚΤ.	5.048	5.231,4	5.148,5		-5,3	3,7	-1,6	
ΙΑΝ.-ΝΟΕΜ.	5.567	5.775,8	5.660,5		-4,6	3,8	-2,0	
ΙΑΝ.-ΔΕΚ.	6.006	6.208,2	6.114,5		-3,2	3,4	-1,5	

ΠΗΓΗ: Έκθεση Τσιμεντοβιομηχανών Ελλάδος

Π ί ν α κ α ς 3

Άδειες νέων οικοδομών και προσθήκες οικοδομών

	Όγκος σε χιλ.Μ3 (σφρευτικά)				% Ετήσιος Ρυθμός			
	1985	1986	1987	1988*	1985	1986	1987	1988
<u>Σύνολο Χώρας</u>								
ΙΑΝ.	3.440	3.847	3.519	4.741	7,4	11,8	-8,5	34,7
ΙΑΝ.-ΦΕΒΡ.	6.574	8.160	7.342	9.668	-7,2	24,1	-10,0	31,7
ΙΑΝ.-ΜΑΡΤ.	10.182	12.479	11.667	15.560	-7,5	22,6	-6,5	33,4
ΙΑΝ.-ΑΠΡΙΛ.	14.360	17.944	16.386	19.957	-2,0	25,0	-8,7	21,8
ΙΑΝ.-ΜΑΙΟΣ	19.598	22.126	21.004	25.334	4,1	12,9	-5,1	20,6
ΙΑΝ.-ΙΟΥΝ.	23.957	27.214	26.423	30.590	6,2	13,6	-2,9	15,8
ΙΑΝ.-ΙΟΥΛ.	29.613	33.909	33.979	38.366	8,2	14,5	0,2	12,9
ΙΑΝ.-ΑΥΓ.	32.786	36.721	36.583		6,8	12,0	-0,4	
ΙΑΝ.-ΣΕΠΤ.	36.684	41.549	41.065		7,3	13,3	-1,2	
ΙΑΝ.-ΟΚΤ.	41.121	46.437	46.223		9,1	12,9	-0,5	
ΙΑΝ.-ΝΟΕΜ.	45.347	50.740	51.031		15,6	11,9	0,6	
ΙΑΝ.-ΔΕΚ.	49.382	58.537	56.109		22,0	18,5	-4,1	
<u>Νομός Αττικής</u>								
ΙΑΝ.	895	1.011	1.129	1.316	11,3	13,0	11,7	16,6
ΙΑΝ.-ΦΕΒΡ.	1.732	2.037	2.333	2.516	-7,0	17,6	14,5	7,8
ΙΑΝ.-ΜΑΡΤ.	2.667	3.289	3.669	3.967	-4,9	23,3	11,6	8,1
ΙΑΝ.-ΑΠΡ.	3.653	4.692	5.035	5.079	1,0	28,4	7,3	0,9
ΙΑΝ.-ΜΑΙΟΣ	4.948	5.744	6.317	6.338	11,2	16,1	10,0	0,3
ΙΑΝ.-ΙΟΥΝ.	6.110	7.208	7.788	7.888	15,6	18,0	8,0	1,3
ΙΑΝ.-ΙΟΥΛ.	7.607	9.315	10.298	10.627	14,7	22,5	10,6	3,2
ΙΑΝ.-ΑΥΓ.	8.046	9.449	10.369		10,7	17,4	9,7	
ΙΑΝ.-ΣΕΠΤ.	8.697	10.531	11.355		8,3	21,1	7,8	
ΙΑΝ.-ΟΚΤ.	9.689	11.873	12.745		10,5	22,5	7,3	
ΙΑΝ.-ΝΟΕΜ.	10.738	13.144	14.097		18,5	22,4	7,3	
ΙΑΝ.-ΔΕΚ.	11.701	15.920	15.633		26,7	36,1	-1,8	

* Προσωρινά στοιχεία

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ

Πίνακας 4

Εθνική Δαπάνη και Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
(Σταθερές Τιμές)

	Δισεκατομμύρια δρχ.				% Μεταβολή			
	1985	1986	1987	1988*	1986	1987	1988	
1.Εθνική Ιδιωτική Κατα- νάλωση	358,7	358,6	360,5	365,9	0,0	0,5	1,5	
2.Δημόσια Κατανάλωση	82,3	82,3	83,4	87,6	0,0	1,3	5,0	
3.Ακαθ.Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου	82,4	77,6	75,1	82,6	-5,8	-3,2	10,0	
3α.Ιδιωτικές	49,7	50,9	53,7	59,3	2,4	5,5	10,5	
3β.Δημόσιες	32,7	26,7	21,4	23,3	-18,1	-19,9	8,9	
4.Αποθέματα και Στατι- στικές Διαφορές	13,9	16,0	15,5	16,9	-	-	-	
5.Εγχώρια Τελική Ζήτηση	537,3	534,5	534,5	553,0	-0,5	0,0	3,5	
6.Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	98,9	112,8	121,7	127,7	14,1	7,9	4,9	
6α.Εξαγωγές αγαθών	67,4	78,8	80,3	83,5	16,9	1,9	4,0	
7.Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	130,2	135,1	146,0	156,2	3,8	8,1	7,0	
7α.Εισαγωγές αγαθών	101,3	101,5	114,0	120,9	0,2	12,3	6,1	
8.Ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών	-31,3	-22,3	-24,3	-28,5	-	-	-	
9. Α.Ε.Π.	506,0	512,2	510,2	524,5	1,2	-0,4	2,8	

ΠΗΓΗ: Προβλέψεις ΕΣΥΕ/Εθνικοί Λογαριασμοί

* Προβλέψεις Δ/σης Προγραμμάτων ΥΠΕΘΟ

Π ί ν α κ α ς 5

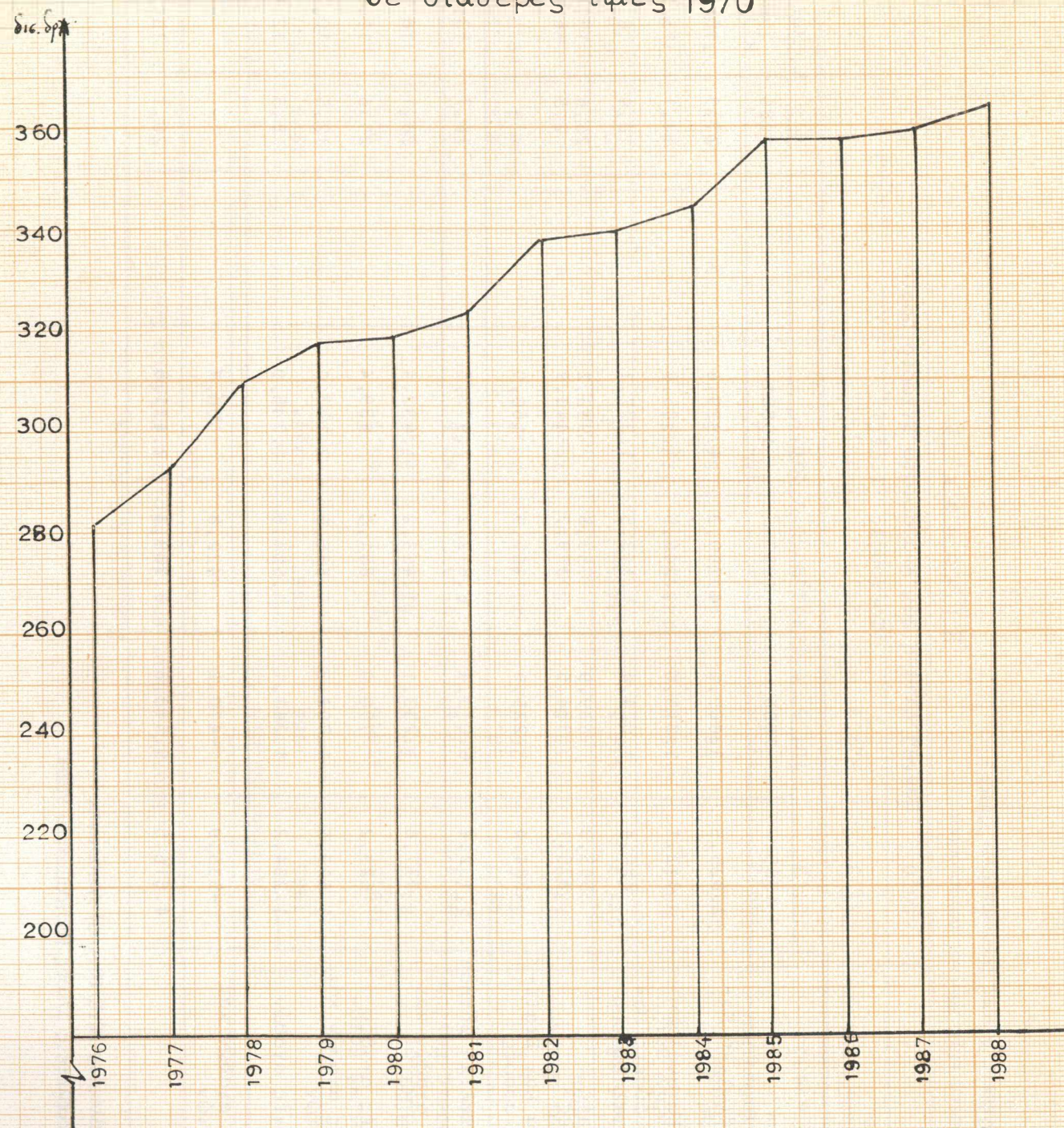
Εθνική Δαπάνη και Αναθάριστο Εγχώριο Προϊόν
(Τρέχουσες Τιμές)

	Δισεκατομμύρια Δρχ.				% Μεταβολή			
	1985	1986	1987	1988*	1986	1987	1988	
1.Εθνική Ιδιωτική Κατανάλωση	3.025,5	3.689,0	4.290,3	4.929,6	21,9	16,3	14,9	
2.Δημόσια Κατανάλωση	942,1	1.075,0	1.246,5	1.505,8	14,1	15,9	20,8	
3.Ακαθ.Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου	880,4	1.024,4	1.113,5	1.377,1	16,4	8,7	23,7	
3α.Ιδιωτικές	505,3	639,9	753,8	933,2	26,6	17,8	23,8	
3β.Δημόσιες	375,1	384,5	359,7	443,9	2,5	-6,4	23,4	
4.Αποθέματα και Στατιστικές Διαφορές	304,4	225,0	161,9	160,0	-	-	-	
5.Εγχώρια Τελική Ζήτηση	5.152,4	6.013,4	6.812,2	7.972,5	16,7	13,3	17,0	
6.Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	977,6	1.233,1	1.463,2	1.632,4	26,1	18,7	15,0	
6α.Εξαγωγές αγαθών	629,2	790,0	881,0	939,4	25,6	11,5	12,3	
7.Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	1.513,5	1.703,3	1.886,0	2.183,1	12,5	10,7	15,8	
7α.Εισαγωγές αγαθών	1.254,2	1.361,1	1.524,8	1.745,9	8,5	12,0	14,5	
8.Ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών	-535,9	-470,2	-422,8	-500,7	-	-	-	
9.Α.Ε.Π.	4.616,5	5.543,2	6.389,4	7.471,8	20,1	15,3	16,9	

ΠΗΓΗ: Προβλέψεις ΕΣΥΕ/Εθνικοί Λογαριασμοί

* Προβλέψεις Δ/σης Προγραμμάτων ΥΠΕΘΟ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ
ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ 1970

./.

2.1.2. ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ

2.1.2.1. Πρωτογενής Παραγωγή

Το προϊόν του πρωτογενή τομέα το 1988 προβλέπεται ότι θα αυξηθεί κατά 6,2% ύστερα από μείωση κατά 4,5% που σημειώθηκε το 1987.

Σύμφωνα με πρώτες εκτιμήσεις του Υπουργείου Γεωργίας η συνολική ακαθάριστη αξία της αγροτικής παραγωγής αναμένεται να αυξηθεί σε σταθερές τιμές 1970 κατά 8% περίπου. Η ακαθάριστη αξία φυτικής παραγωγής προβλέπεται να αυξηθεί κατά 13,0%, ενώ η ακαθάριστη αξία κτηνοτροφικής παραγωγής προβλέπεται να σημειώσει μικρή άνοδο κατά 0,4%.

Πιο αναλυτικά η παραγωγή σιτηρών εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 7-8%.

Σημαντική επίσης προβλέπεται η άνοδος της παραγωγής Βιομηχανικών φυτών κατά 16% και ειδικότερα του βαμβακιού κατά 20%.

Η παραγωγή λαδιού προβλέπεται να αυξηθεί κατά 20% περίπου. Επίσης η παραγωγή Φρούτων, Εσπεριδοειδών και Λαχανικών εκτιμάται ότι θα παρουσιάσει σημαντική άνοδο κατά 14% περίπου.

Η διαφοροποίηση μεταξύ του ρυθμού μεταβολής της προστιθέμενης αξίας Γεωργίας και της ακαθάριστης αξίας παραγωγής οφείλεται στην εξέλιξη των ενδιάμεσων εισροών του τομέα.

2.1.2.2. Δευτερογενής Παραγωγή

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν του δευτερογενή τομέα ύστερα από στασιμότητα το 1986 και μείωση κατά 1,2% το 1987 προβλέπεται να σημειώσει σημαντική ανάκαμψη το 1988 κατά 3,6%. Η ανάκαμψη αυτή τροφοδοτείται από την προβλεπόμενη για το 1988 άνοδο κατά 3% της εσωτερικής ζήτησης ύστερα από τη στασιμότητα που παρατηρήθηκε τη περίοδο του σταθεροποιητικού προγράμματος (1986-87).

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ, ο γενικός δείκτης βιομηχανικής παραγωγής παρουσίασε, το εξάμηνο Ιανουαρίου-Ιουνίου 1988 σε σχέση με την ίδια περίοδο του 1987 αύξηση 6,2%. Το 1987 είχε παρουσιάσει αντίστοιχα μείωση 1,7%. Αναλυτικότερα ο δείκτης ορυχείων το εξάμηνο Ιανουαρίου-Ιουνίου 1988 παρουσίασε άνοδο 7,1%. Ο δείκτης παραγωγής ηλεκτρισμού-φωταερίου παρουσίασε άνοδο 6,4%. Ο δείκτης μεταποιητικής παραγωγής το εξάμηνο Ιανουαρίου-Ιουνίου 1988 παρουσίασε αύξηση 6,1% έναντι μείω-

σης 2,3% για την ίδια περίοδο του 1987. Ιδιαίτερα σημαντική άνοδο παρουσίασε ο δείκτης παραγωγής κεφαλαιακών αγαθών κατά 15,3%, έναντι διαδοχικών μειώσεων 5,0% και 1,9% το 1987 και 1986 αντίστοιχα. Επίσης αύξηση 4,4% εμφανίζει και ο δείκτης παραγωγής καταναλωτικών αγαθών έναντι μείωσης 1,3% το 1987. Ο δείκτης παραγωγής διαρκών καταναλωτικών αγαθών παρουσίασε μείωση 10,3% ενώ μείωση είχε εμφανίσει και το 1987 (7,3%). Από τους επιμέρους κλάδους σημαντική αύξηση παρουσίασαν οι εξής: καπνού 28,4%, ειδών διατροφής 7,7%, ποτών 7,8%, επίπλων 19,3%, προϊόντων ελαστικού και πλαστικής ύλης 29,6%, μη μεταλλικών ορυκτών 12,0%, βασικών μεταλλουργικών προϊόντων 12,5%, μεταλλικών προϊόντων 18,5%. Αντίθετα μείωση παρουσίασαν οι κλάδοι: ξύλου-φελλού 1,1%, χάρτου 11,5%, δέρματος 3,6%, ηλεκτρικών μηχανών 9,7% και λοιπών βιομηχανιών 14,8%.

Έτσι το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της μεταποίησης αναμένεται να αυξηθεί κατά 2,5% το 1988 έναντι μείωσης κατά 2,2% το 1987 και στασιμότητας το 1986. Σημαντική προβλέπεται και η άνοδος του προϊόντος των ορυχείων κατά 8% έναντι οριακών αυξήσεων 0,3% και 0,4% τα προηγούμενα χρόνια. Το προϊόν του Ηλεκτρ.-Φωταερίου αναμένεται να ανέλθει κατά 3,4%.

Τέλος η έντονη κατασκευαστική δραστηριότητα (αύξηση των αδειών όγκου οικοδομών κατά 13% το 4'εξάμηνο του 1988) επιτρέπει την εκτίμηση για άνοδο του προϊόντος των κατασκευών κατά 6,5% το 1988 ύστερα από μειώσεις κατά 2,4 και 3,8% το 1986 και 1987 αντίστοιχα.

2.1.2.3. Τριτογενής Τομέας

Το προϊόν των Υπηρεσιών το 1988 προβλέπεται να παρουσιάσει αύξηση κατά 1,6%.

Ειδικότερα σημαντική προβλέπεται η αύξηση του προϊόντος του κλάδου Μεταφορών-Επικοινωνιών κατά 3% και του προϊόντος του κλάδου Εμπορίου-Τραπεζών κατά 1,1%. Στην άνοδο αυτή συμβάλλει η αναμενόμενη ανάκαμψη του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα καθώς και αύξηση του όγκου του εξωτερικού εμπορίου.

Το προϊόν των κατοικιών εκτιμάται να αυξηθεί κατά 2,7% ενώ την ίδια περίπου άνοδο με πέρυσι 1% αναμένεται να εμφανίσει ο κλάδος Δημόσια Διοίκηση-Ασφάλεια-Υγεία-Εκπαίδευση.

Οι παραπάνω εξελίξεις στα βασικά στοιχεία του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος παρέχουν μια συνολική εκτίμηση για άνοδο του ΑΕΠ το 1988, τουλάχιστον κατά 2,8%, έναντι μείωσης κατά 0,4% το 1987 και αύξησης 1,4% το 1986.

Τέλος όπως φαίνεται και στον πίνακα 6 και οι τρεις τομείς της παραγωγής συμμετέχουν στην άνοδο του ΑΕΠ κατά το ίδιο περίπου ποσοστό.

Ιδιαίτερα σημαντικό όμως είναι το γεγονός ότι ύστερα από σειρά ετών ο δευτερογενής τομέας συμμετέχει κατά το μεγαλύτερο ποσοστό, ενώ τα προηγούμενα χρόνια η αύξηση του ΑΕΠ προερχόταν από τον κλάδο των Υπηρεσιών.

Π ί ν α κ α ς 6

	% Μεταβολή έναντι προηγούμενου έτους				% Συμμετοχή στη μεταβολή του Α.Ε.Π.			
	85/81*	86/85	87/86	88/87	85/81*	86/85	87/86	88/87
Γεωργία	0,4	0,6	-4,5	6,2	0,1	0,1	-0,6	0,8
Βιομηχανία	0,7	0,3	-1,2	3,6	0,2	0,1	-0,4	1,1
Υπηρεσίες	2,8	2,0	1,0	1,6	1,5	1,1	+0,6	0,9
Α.Ε.Π.	1,8	1,3	-0,4	2,8	1,8	1,3	-0,4	2,8

* Μέσος ετήσιος ρυθμός

Πίνακας 7

Εξέλιξη του Ακαθ. Εγχ. Προϊόντος
κατά κλάδους οικονομικής δραστηριότητας

Σε δισεκ.δρχ.
σε σταθ.τιμές '70

	1986	1987	1988	Μεταβολή		
				86/85	87/86	88/87
1.Γεωργία-Κτηνοτροφία	60,9	58,2	61,8	3,5	-4,5	6,2
2.Βιομηχανία	137,5	135,8	140,6	0,3	-1,2	3,6
α.Ορυχεία	8,0	8,0	8,7	0,3	0,4	8,0
β.Μεταποίηση	89,4	87,5	89,7	-0,1	-2,2	2,5
γ.Επιχ.Ηλεκτ.Φωτ.	17,5	18,6	19,2	2,4	6,2	3,4
δ.Κατασκευές	22,5	21,7	23,1	-2,4	-3,8	6,5
3.Υπηρεσίες	256,8	259,4	263,6	2,0	1,0	1,6
α.Μεταφ.-Επικοινων.	49,3	49,3	50,8	1,0	0,0	3,0
β.Εμπόριο-Τραπ.	70,4	71,0	71,8	2,0	0,8	1,1
γ.Κατοικίες	45,7	47,1	48,4	2,6	3,0	2,7
δ.Δημ.Διοικ.-Ασφ.	43,4		1,2			
ε.Υγεία-Εκπαίδευση	19,6	63,8	64,4	3,3	1,2	1,0
στ.Διαφ.Υπηρεσίες	28,3	28,2	28,3	-1,5	-0,4	0,2
4.Ακαθ.Εγχ.Προϊόν	455,2	453,3	466,0	1,4	-0,4	2,8

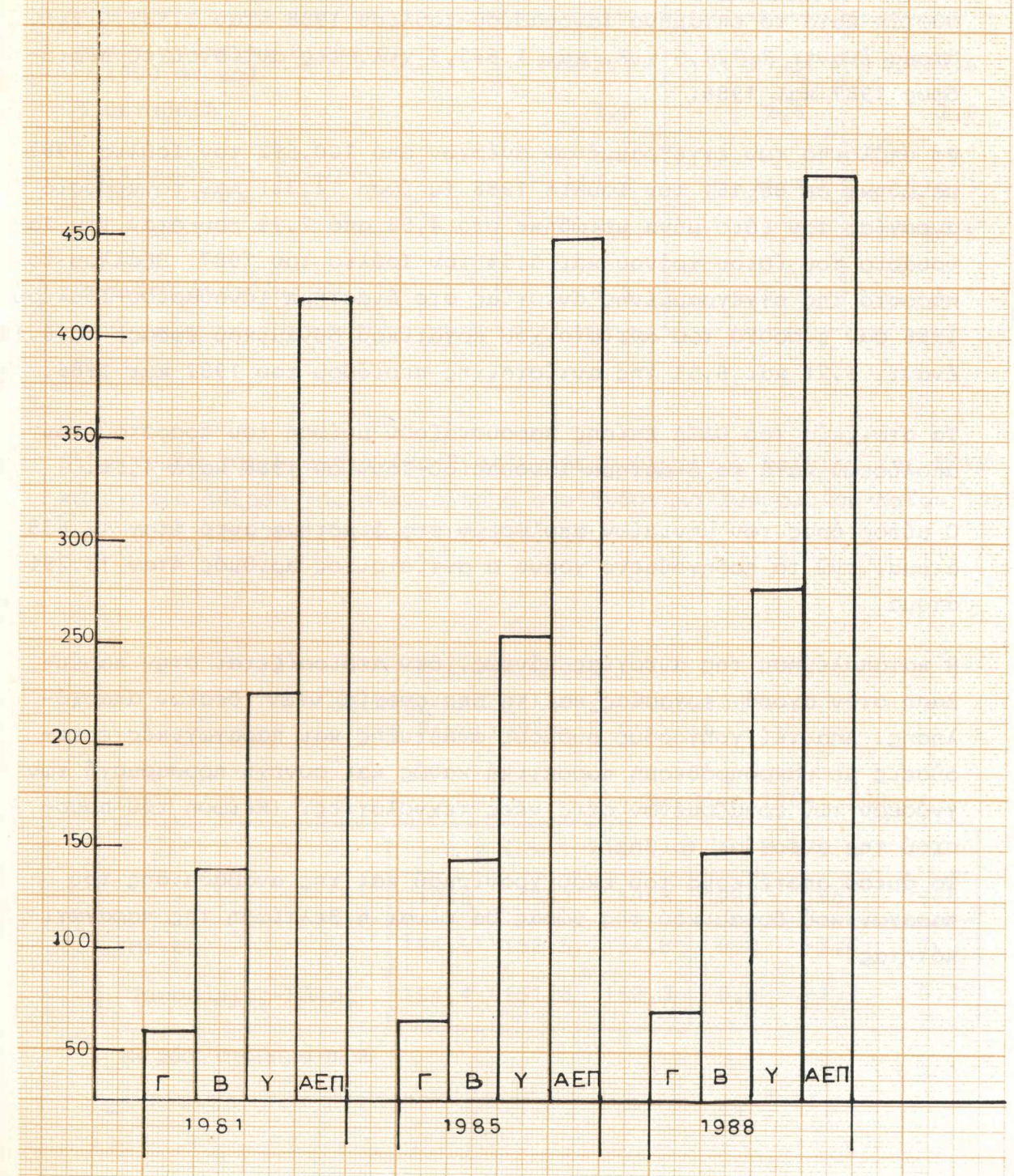
Π ί ν α κ α ς 8

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής
(εξάμηνο Ιανουαρίου-Ιουνίου)

	% Μεταβολές έναντι αντιστοίχου περιόδου προηγούμενου έτους		
	1986	1987	1988
1.Γενικός	2,2	-1,7	6,2
2.Μεταποίηση	2,3	-2,3	6,1
α.Κεφαλαιακά αγαθά	-1,9	-5,0	15,3
β.Διαρκή καταναλ. αγαθά	4,5	-7,3	-10,3
γ.Καταναλωτικά	3,8	-1,3	4,4
3.Ορυχεία	2,7	-3,5	7,1
4.Ηλεκτρ-Φωταέριο	-0,4	6,5	6,4

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ
Σε δισεκ. δρχ σε σταθ. τιμές 1970
Γεωργία (Γ)
Βιομηχανία (Β)
Υπηρεσίες (Υ)

2.2. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΑΜΟΙΒΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ

Η ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας είχε ευνοϊκές επιπτώσεις στην εξέλιξη της απασχόλησης. Έτσι σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του ΟΑΕΔ, τον Ιούλιο του 1988 ο αριθμός των απασχολούμενων μισθωτών αυξήθηκε κατά 4,1% σε σχέση με την αντίστοιχη αύξηση κατά 2,2% το 1987 και 2,6% το 1986. Το σύνολο των απασχολούμενων μισθωτών κατά το επτάμηνο Ιανουαρίου-Ιουλίου 1988 ήταν 1.789,6 χιλ. άτομα έναντι 1.727,5 χιλ. και 1.685,3 χιλ. τις αντίστοιχες περιόδους 1987 και 1986.

Το υπόλοιπο των εγγεγραμμένων ανέργων από 100.592 τον Ιούλιο 1987 μειώθηκε σε 86.161 τον Ιούλιο 1988 (μείωση 14,3%) και το ποσοστό ανεργίας τον ίδιο μήνα μειώθηκε στο 4,5% από 7,9% που ήταν τον Ιανουάριο του ίδιου χρόνου και 5,5% τον Ιούλιο του 1987. Εξάλλου το ποσοστό της εγγεγραμμένης ανεργίας στο διάστημα Ιανουαρίου-Ιουλίου 1988 σαν ποσοστό του αντίστοιχου εργατικού δυναμικού έφθασε το 6,1% έναντι 6,7% και 6,5% της αντίστοιχης περιόδου του 1987 και 1986.

Τα στοιχεία του ΟΑΕΔ επίσης παρουσιάζουν μείωση του ποσοστού των απολύσεων κατά το διάστημα Ιανουαρίου-Ιουνίου 1988 κατά 4,9%.

Ο μέσος όρος των μηνιαίων απολύσεων στο διάστημα αυτό ήταν 12.638 άτομα, ενώ το προηγούμενο χρόνο ο αντίστοιχος αριθμός ήταν 13.296 άτομα.

Η καταπολέμηση της ανεργίας πάντως, δεν περιορίζεται στην παρέμβαση στην αγορά εργασίας και τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Απαιτεί γρήγορους ρυθμούς ανάπτυξης και παραγωγικές επενδύσεις με μακροπρόθεσμη προοπτική καθώς και συνεχή προσαρμογή των γνώσεων των εργαζομένων στις νέες τεχνολογίες. (Μείωση του ποσοστού της ανεργίας τριβής).

Το άμεσο αποτέλεσμα του εκσυγχρονισμού και της αναβάθμισης του παραγωγικού δυναμικού της χώρας θα είναι η βελτίωση της παραγωγικότητας.

Πίνακας 8

Απασχόληση-Ανεργία
(με βάση στοιχεία ΟΑΕΔ)

Ιανουάριος - Ιούλιος	1986	1987	1988
Απασχολούμενοι μισθωτοί (000 άτομα)	1.685,3	1.727,5	1.789,6
% μεταβολή	3,0	2,5	3,6
Εγγεγραμμένοι άνεργοι (000 άτομα)	117,2	124,4	116,3
% μεταβολή	34,5	6,1	-6,5
Ποσοστό ανεργίας	6,5	6,7	6,1

Στον τομέα της Βιομηχανίας-Βιοτεχνίας ο σχετικός δείκτης της ΕΣΥΕ κατέγραψε αύξηση της απασχόλησης στο διάστημα Ιανουαρίου-Μαΐου 1988 κατά 0,3% (1987:-1,7% και 1986:+0,6%).

Πίνακας 9

Δείκτης απασχόλησης Μισθωτών
στη Βιομηχανία -Βιοτεχνία

Με βάση 1964: 100

	Δείκτης			% Μεταβολή		
	1986	1987	1988	1986	1987	1988
Μάιος	156,5	152,5	154,8	0,8	-2,6	1,5
Ιανουάριος-Μάιος	154,4	151,8	152,3	0,6	-1,7	0,3

Με βάση στοιχεία ΕΣΥΕ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της δειγματοληπτικής Έρευνας Απασχόλησης και Εργατικού Δυναμικού της ΕΣΥΕ η συνολική απασχόληση που σημειώ- σε περιορισμένη αύξηση κατά 0,3% το 1986, υπολογίζεται ότι μειώ- θηκε κατά 0,1% το 1987 δηλαδή παρατηρήθηκε στασιμότητα. Ο αριθμός των απασχολούμενων στο σύνολο της χώρας, σύμφωνα με την έρευνα εκτιμάται σε 3.597,4 χιλ. άτομα το 1987. Τον ίδιο χρόνο ο αριθμός του εργατικού δυναμικού ήταν 3.883,6 χιλ. ενώ οι άνεργοι παρουσία- σαν ελαφρά κάμψη στους 286,2 σε σχέση με το 1986.

Έτσι παρατηρούμε ότι ενώ οι ρυθμοί αύξησης της ανεργίας στη χώ- ρα μας "έτρεχαν" ιλλιγγειωδώς από το 1979 μέχρι το 1981, μέχρι το 1986 η ταχύτητά τους μειώθηκε θεαματικά.

Τα επίπεδα της ανεργίας σταθεροποιήθηκαν κατά το 1987 και κατά το 1988, παρουσιάζοντας ελάχιστη κάμψη. Η ανεργία σήμερα έχει σταθεροποιηθεί στο 7,4%.

Το ποσοστό αυτό είναι κατά πολύ χαμηλότερο από το μέσο όρο της ΕΟΚ, που κυμαίνεται μεταξύ 11-12%. Επειδή όμως δεν πάει να είναι υψηλό η διαρθρωτική ανεργία πρέπει να αντιμετωπιστεί εκτός της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και με παράλληλες μικροοικονο- μικές παρεμβάσεις και ειδικά προγράμματα.

Ήδη είναι έτοιμο και θα κατατεθεί στη Βουλή πολύ σύντομα, σχέ- διο νόμου για την καταπολέμηση της ανεργίας, που ολοκληρώνει έ- να υπάρχον πλούσιο θεσμικό πλαίσιο.

Οι βασικές κατευθύνσεις αυτού του Σχεδίου Νόμου, στηρίζονται στο συντονισμό των παραγωγικών επενδύσεων με τη στροφή στην επαγγελ- ματική κατάρτιση.

Πρωθείται παράλληλα, η αποκέντρωση και η συμμετοχή των κοινωνι- κών εταίρων.

Το Σχέδιο Νόμου επίσης, προβλέπει σημαντικές ασφαλιστικές ρυθμί- σεις υπέρ των ανέργων.

Όσον αφορά τους εργάτες της Βιομηχανίας-Βιοτεχνίας, παρατηρήθη- κε μικρή αύξηση κατά 0,1% στις μέσες ώρες εργασίας εβδομαδιαία το 1987 (1986: -0,2%, 1985: +2,8%).

Στη βιομηχανική απασχόληση προβλέπεται να σημειωθεί αύξηση κατά το 1988 εφ'όσον παρατηρήθηκε άνοδος και στο γενικό δείκτη βιομη- χανικής παραγωγής κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ.

Εξάλλου και στην τελευταία τριμηνιαία έκθεση του ΙΟΒΕ προβλέπε- ται ότι ολόκληρο το 1988 η παραγωγή θα εμφανίσει αξιόλογη άνοδο.

Επίσης ευνοϊκή αναμένεται και η κατασκευαστική δραστηριότητα που εμφανίζεται ιδιαίτερα έντονη από τα μέχρι τώρα στοιχεία.

Ελαφρά αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων παρατηρήθηκε το 1987 και στο δημόσιο τομέα κατά 1,5% (1986: +1,3%, 1985: +5,1%) καθώς και στις Τράπεζες 2,0% (1986: +1,8%, 1985: +10,0%).

Στις Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμούς σημειώθηκε ελαφρά αύξη- ση των απασχολούμενων το 1987 κατά 0,3% (1986: -0,8%, 1985: +6,3%).

Σε ότι αφορά την εξέλιξη της αμοιβής εργασίας σημειώνουμε τα εξής:

Το σύνολο των μισθών και ημερομισθίων των μη αγροτικών κλάδων σαν ποσοστό στο καθαρό εθνικό εισόδημα σε τιμές συντελεστών παραγωγής το 1987 ήταν 51,5% έναντι 51,8% και 53,7% τα έτη 1986 και 1985 αντίστοιχα.

Το 1988 συνεχίστηκε η εφαρμογή της αναπροσαρμογής των μισθών με βάση το σύστημα της ΑΤΑ και πρόσθετες αυξήσεις με βάση την αύξηση της παραγωγικότητας.

Η εισοδηματική πολιτική για το 1989 θα ακολουθήσει κατά βάση την πολιτική που εφαρμόστηκε το 1988 ώστε η αύξηση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος να συμβαδίζει με την αύξηση της παραγωγι- κότητας. Ο θεσμός των ελευθέρων συλλογικών διαπραγματεύσεων, που δοκιμάστηκε στην πράξη το 1988 με επιτυχία, θα αποτελέσει για το 1989 τη βασική επιλογή, που θα αποβλέπει σε μια πραγματική αύξη- ση του εισοδήματος των εργαζομένων της τάξης του 2,5 έως 3%.

Τα κατώτατα όρια μισθών και ημερομισθίων την 1.9.88 διαμορφώθη- καν στο ύψος των 50.208 δρχ. και 2.243 δρχ. αντίστοιχα σε σχέ- ση με την 1.9.87 που ήταν διαμορφωμένα σε 42.327 δρχ. και 1.889 δρχ. αντίστοιχα.

Επίσης σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ το 1987 σε σύγκριση με το 1986:

- Οι ωριαίες αμοιβές εργατών στην Βιομηχανία-Βιοτεχνία αυξήθηκαν 9,6% και οι μηνιαίες αποδοχές των υπαλλήλων 8,3%.
- Οι μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων Διανικού εμπορίου αυξή- θηκαν κατά 9,1%.

(Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζεται η εξέλιξη των ονομαστικών απο- δοχών).

Π ί ν α κ α ς 10

Αμοιβή Εργασίας

Μέσα επίπεδα έτους	Ποσοστιαίες μεταβολές		
	1985	1986	1987
1.Ωριαίες αμοιβές εργατών στην Βιομηχανία - Βιοτεχνία	19,8	12,7	9,6
2.Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων στην Βιομηχανία - Βιοτεχνία	23,0	8,6	8,3
3.Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων Λιανικού εμπορίου	23,0	11,1	9,1

Στοιχεία ΕΣΥΕ

Π ί ν α κ α ς 11

Παραγωγή και Κόστος εργασίας ανά Μονάδα
Προϊόντος στη Μεταποίηση

Μέσα επίπεδα έτους	1985	1986	1987
1.Βιομηχανική παραγωγή	2,5	-0,7	-2,0
2.Απασχόληση μισθωτών στη Βιομηχανία-Βιοτεχνία	-1,2	0,1	-1,3
3.Πληρωθείσες ώρες εργασίας	2,8	-0,2	0,1
4.Παραγωγικότητα	0,9	-0,6	-0,8
5.Ωριαία αμοιβή	19,8	12,7	9,6
6.Κόστος εργασίας	18,7	13,4	10,5

2.3. TIMEΣ

2.3.1. Δείκτης τιμών καταναλωτή

Ικανοποιητική φαίνεται η εξέλιξη των τιμών κατά το οκτάμηνο του 1988, σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας. Έτσι ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή κατά το οκτάμηνο Ιανουαρίου-Αυγούστου αυξήθηκε κατά 6,1% έναντι αύξησης 7,7% και 8,2% τα αντίστοιχα χρονικά διαστήματα των ετών 1987 και 1986.

Η παραπάνω ευνοϊκή εξέλιξη του Δ.Τ.Κ. στο οκτάμηνο 1988 σημειώθηκε παρά την κατά 0,3% αύξηση του Δείκτη το μήνα Αύγουστο. Τον Αύγουστο του 1987 ο Δ.Τ.Κ. είχε παρουσιάσει μείωση 0,5% και του 1986 ουδεμία μεταβολή. Η αύξηση αυτή του Αυγούστου οφείλεται τόσο σε εξωγενείς παράγοντες, όπως τα προβλήματα που εμφανίστηκαν στον εκτελωνισμό των εισαγομένων κρεάτων προκειμένου να ελεγχθεί η ύπαρξη πιθανών καρκινογόνων ορμονών και που είχαν σαν αποτέλεσμα την απότομη αύξηση των τιμών των κρεάτων, όσο και στην συνέχιση των επιπτώσεων, από προγραμματισμένες αυξήσεις στις τιμές σειράς βασικών προϊόντων όπως ψωμί, εφημερίδα, προϊόντα καπνού και κυρίως της αύξησης της τιμής των τσιγάρων κατά το τέλος του μήνα Ιουλίου, που είχε επίπτωση και στο δείκτη του μήνα Αυγούστου 1988. Τέλος και η παρατεταμένη ξηρασία επηρέασε δυσμενώς τις τιμές ορισμένων οπωροκηπευτικών προϊόντων και επιβάρυνε τον τιμάριθμο του Αυγούστου.

Είναι επίσης ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι τα μέσα επίπεδα του Δείκτη Ιανουαρίου-Αυγούστου 1988 σε σύγκριση προς τα ίδια επίπεδα του 1987 παρουσίασαν αύξηση 13,1% έναντι αυξήσεων 17,0% και 24,6% που σημειώθηκαν αντίστοιχα κατά την ίδια σύγκριση των ετών 1987 προς 1986 και 1986 προς 1985.

Συνεπώς είναι φανερό η συνεχής αποκλιμάκωση του πληθωρισμού σε ετήσια βάση δεδομένου ότι τον Αύγουστο "έτρεχε" με ρυθμό 14%. Πρέπει να σημειωθεί ότι τον Αύγουστο 1987 και 1986 ο πληθωρισμός "έτρεχε" με ρυθμό 16,4% και 24,2% αντίστοιχα.

Από την μέχρι τώρα πορεία του Δ.Τ.Κ. προκύπτει ότι η αύξηση που σημειώθηκε το οκτάμηνο του 1988 ήταν η μικρότερη από το 1979. Η ουσιαστική αιτία των μικρότερων ρυθμών αύξησης του πληθωρισμού είναι η ακολουθούμενη από την κυβέρνηση αντιπληθωριστική πολιτική. Το σταθεροποιητικό πρόγραμμα των δύο ετών αποδυνάμωσε τις πληθωριστικές πιέσεις και προσδοκίες με

αποτέλεσμα την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού. Οι μειωμένοι ρυθμοί αύξησης του Δ.Τ.Κ. θα πρέπει επίσης να αποδοθούν στην μείωση των συντελεστών του Φ.Π.Α., καθώς και στην αυξημένη γεωργική και βιομηχανική παραγωγή που είχε σαν αποτέλεσμα να μην δημιουργηθούν προβλήματα από πλευράς προσφοράς.

Με βάση τις εξελίξεις αυτές ενισχύεται η πρόβλεψη για πληθωρισμό μέσα στο 1988 της τάξης του 12-13%. Εξάλλου η παραπέρα αποκλιμάκωση του πληθωρισμού κατά το 1989 αποτελεί προϋπόθεση για να διατηρηθεί το κλίμα εμπιστοσύνης που υπάρχει σήμερα στο εσωτερικό και στο εξωτερικό και που σ' αυτήν οφείλονται η ανάκαμψη των επενδύσεων, η βελτίωση των άδηλων πόρων και η εισροή μη δανειακών κεφαλαίων από το εξωτερικό.

Η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού και η διατήρηση της ανταγωνιστικότητας, επιβάλλουν πολιτική τιμών και εισοδημάτων που να εξαντλεί τα περιθώρια για βελτίωση της θέσης των εργαζομένων, χωρίς όμως να αυξάνει το κόστος παραγωγής. Παράλληλα πρέπει να μειωθούν τα ελλείμματα του Δημόσιου Τομέα σαν ποσοστό του ΑΕΠ το 1989 σε σχέση με το 1988 τουλάχιστον κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες.

2.3.2. Δείκτης Τιμών Χονδρικής

Σε χαμηλά επίπεδα κινήθηκε επίσης και ο Γενικός Δείκτης Τιμών Χονδρικής, το α' εξάμηνο του 1988. Τα μέσα επίπεδα του Δείκτη σημείωσαν αύξηση 8,1% σε σύγκριση προς το α' εξάμηνο του 1987, ενώ η αύξηση ήταν 9,4% και 22,3% αντίστοιχα κατά την ίδια σύγκριση των ετών 1987 προς 1986 και 1986 προς 1985.

Τους πρώτους μήνες του 1988 παρατηρήθηκε μια επιτάχυνση στον Δείκτη, που όμως ανακοπήκε τους δύο τελευταίους μήνες.

Τον Ιούνιο του 1988 παρατηρήθηκε αύξηση 0,7% έναντι του προηγούμενου μήνα, ενώ οι αυξήσεις από την αντίστοιχη σύγκριση ήταν 1,1% το 1986 και 0,9% το 1987.

Από τη σύγκριση επίσης του Γενικού Δείκτη του Ιουνίου 1988 προς το Γενικό Δείκτη του ίδιου μήνα του προηγούμενου χρόνου προκύπτει αύξηση 7,7% έναντι αύξησης 11,0% και 20,4% που σημειώθηκε κατά την αντίστοιχη σύγκριση των δεικτών των ετών 1987 προς 1986 και 1986 προς 1985. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία αυτά ο Δείκτης Τιμών Χονδρικής αυξάνεται με διαρκώς χαμηλότερους ρυθμούς, γεγονός που σημαίνει ότι τους επόμενους μήνες και ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή θα κυμανθεί σε χαμηλά επίπεδα εφόσον η κίνησή του επηρεάζεται και προδιαγράφεται από την κίνηση του Δείκτη Χονδρικής.

Οι μειωμένοι αυτοί ρυθμοί αύξησης μπορούν να αποδοθούν στην σταθερότητα των τιμών των καυσίμων που κυρίως επηρεάζουν το κόστος παραγωγής και επομένως και τις τιμές των αγαθών, όπως επίσης και στη μικρή διολίσθηση της δραχμής που επηρεάζει άμεσα τις τιμές των Τελικών Προϊόντων Προέλευσης εξωτερικού. Ενδεικτικά μόνο αναφέρουμε ότι ο δείκτης της σταθμισμένης ισοτιμίας της δραχμής στις αρχές του Σεπτεμβρίου 1988 έναντι του τέλους του Δεκεμβρίου 1987 παρουσίαζε μείωση κατά 3,9%.

Η αυξημένη επίσης γεωργική και βιομηχανική παραγωγή είχαν σαν αποτέλεσμα να μη δημιουργηθούν πιέσεις από πλευράς προσφοράς με θετικές επιπτώσεις στο δείκτη.

Πίνακας 12

Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή

(1982 : 100,0)

	% Μεταβολή έναντι ανίστοιχου μήνα προηγούμενου χρόνου				% Μεταβολή έναντι προηγούμενου μήνα				% Μεταβολή έναντι Δεκεμβρίου προηγούμενου χρόνου				% Μεταβολή σε μέσα επίπεδα			
	1985	1986	1987	1988	1985	1986	1987	1988	1985	1986	1987	1988	1985	1986	1987	1988
ΙΑΝ.	19,0	25,0	15,5	14,3	2,3	2,3	1,1	-0,2	2,3	2,3	1,1	-0,2	19,0	25,0	15,5	14,3
ΦΕΒ.	18,3	24,4	16,8	13,4	-0,2	-0,7	0,4	-0,5	2,1	1,6	1,5	-0,6	18,6	24,7	16,2	13,8
ΜΑΡ.	18,1	24,8	16,8	13,2	2,9	3,2	3,2	3,0	5,0	4,8	4,7	2,4	18,5	24,7	16,4	13,6
ΑΠΡ.	17,7	24,7	17,6	13,0	1,6	1,5	2,3	2,0	6,6	6,4	7,0	4,5	18,3	24,7	16,7	13,4
ΜΑΙ.	17,0	24,5	17,7	12,5	0,7	0,5	0,6	0,3	7,4	7,0	7,7	4,7	18,0	24,7	16,9	13,3
ΙΟΥΝ.	17,2	24,4	18,1	11,8	1,8	1,7	2,0	1,3	9,3	8,8	9,9	6,1	17,8	24,6	17,1	13,0
ΙΟΥΛ.	16,7	24,6	16,9	13,2	-0,7	-0,5	-1,5	-0,3	8,5	8,2	8,2	5,8	17,7	24,6	17,0	13,0
ΑΥΓ.	17,8	24,2	16,4	14,0	0,3	0,0	-0,5	0,3	8,9	8,2	7,7	6,1	17,7	24,6	17,0	13,1
ΣΕΠ.	20,1	22,8	14,7		5,0	3,8	2,2		14,3	12,3	10,1		18,0	24,3	16,7	
ΟΚΤ.	21,1	21,9	15,3		3,3	2,6	3,1		18,0	15,2	13,6		18,3	24,1	16,6	
ΝΟΕΜ.	22,7	19,8	15,3		2,5	0,7	0,7		21,0	16,0	14,3		18,7	23,6	16,4	
ΔΕΚ.	25,0	16,9	15,7		3,3	0,9	1,2		25,0	16,9	15,7		19,3	23,0	16,4	

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ

Π ί ν α κ α ς 13

Δείκτες Τιμών Καταναλωτή
(% μεταβολές σε μέσα επίπεδα)
(Ιανουάριος-Αύγουστος)

	1985	1986	1987	1988
Γενικός Δείκτης	17,7	24,6	17,0	13,1
Διατροφή	17,7	22,2	14,2	9,1
Ποτά-Καπνός	14,6	21,8	15,2	30,3
Ένδυση-Υπόδηση	21,1	25,1	23,0	19,1
Στέγαση	16,1	22,2	14,5	14,0
Διαρκή αγαθά	19,5	31,1	20,6	9,2
Υγεία-Ατομ.Καθαριότητα	14,7	20,4	18,6	19,5
Εκπαίδευση-Μόρφωση-Αναψυχή	23,2	23,4	23,2	15,8
Μεταφορές-Επικοινων.	12,8	30,6	11,8	8,5
Άλλα αγαθά και Υπηρεσίες	18,4	32,1	17,0	11,2

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ

Π ί ν α κ α ς 13

Δείκτες Τιμών Χονδρικής

(% μεταβολή έναντι αντιστοίχου περιόδου προηγούμενου χρόνου)

	Γ Ε Ν Ι Κ Ο Σ				Τελικά Προϊόντα Εγχ. Πρωτογ. Παραγωγή για εσ. κατανάλωση				Τελικά Προϊόντα Εγχ. Δευτ. Παραγωγή για εσ. κατανάλωση				Τελικά προϊόντα Εγχ. Παραγωγή για εξαγωγές				Τελικά Προϊόντα Προέ- λευσης Εξωτερικού			
	1985	1986	1987	1988	1985	1986	1987	1988	1985	1986	1987	1988	1985	1986	1987	1988	1985	1986	1987	1988
ΙΑΝ.	20,5	25,5	7,3	8,7	22,0	16,1	10,0	8,1	19,7	26,0	7,0	10,0	21,7	22,5	1,9	9,0	20,0	33,5	9,0	6,4
ΙΑΝ.-ΦΕΒ.	20,0	25,1	7,4	8,7	21,3	16,3	10,9	7,1	17,9	26,7	6,6	10,1	25,7	17,9	3,2	9,8	19,8	33,0	9,1	6,8
ΙΑΝ.-ΜΑΡ.	20,1	23,8	8,0	8,3	21,3	15,2	13,3	5,7	17,3	26,7	6,6	9,8	28,2	13,8	4,2	9,7	20,4	30,9	9,5	6,7
ΙΑΝ.-ΑΠΡ.	19,7	23,3	8,5	8,2	20,5	15,1	14,5	4,7	17,1	26,4	7,0	9,6	26,8	13,7	4,2	10,6	20,3	29,5	10,0	7,0
ΙΑΝ.-ΜΑΙ.	19,3	22,7	9,1	8,2	19,3	14,6	15,9	3,9	17,0	25,9	7,1	9,6	25,9	12,9	5,0	13,1	20,2	28,3	10,4	8,2
ΙΑΝ.-ΙΟΥΝ.	18,9	22,3	9,4	8,1	17,7	14,6	16,5	3,7	16,9	25,7	7,2	9,5	24,9	12,4	5,8	12,7	20,1	27,4	10,8	8,0
ΙΑΝ.-ΙΟΥΛ.	18,4	22,0	9,5		16,4	14,5	16,3		16,9	25,3	7,1		23,6	12,3	6,3		19,9	26,7	11,3	
ΙΑΝ.-ΑΥΓ.	18,3	21,5	9,6		15,9	14,5	15,9		17,2	24,7	7,1		22,6	12,0	7,0		19,8	26,0	11,8	
ΙΑΝ.-ΣΕΠΤ.	18,5	20,8	9,6		16,4	13,8	15,4		17,7	23,9	7,1		21,7	11,5	7,5		19,8	25,6	11,6	
ΙΑΝ.-ΟΚΤ.	19,0	20,0	9,4		17,2	13,4	14,5		18,3	23,1	7,0		21,1	10,9	7,7		20,5	24,0	11,6	
ΙΑΝ.-ΝΟΕΜ.	19,8	18,9	9,3		17,6	12,9	14,1		18,9	22,3	7,1		21,9	9,7	7,8		22,0	22,0	11,4	
ΙΑΝ.-ΔΕΚ.	20,6	17,9	9,2		17,7	12,5	13,5		19,8	21,2	7,1		22,1	9,0	7,6		23,3	20,6	11,1	

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ

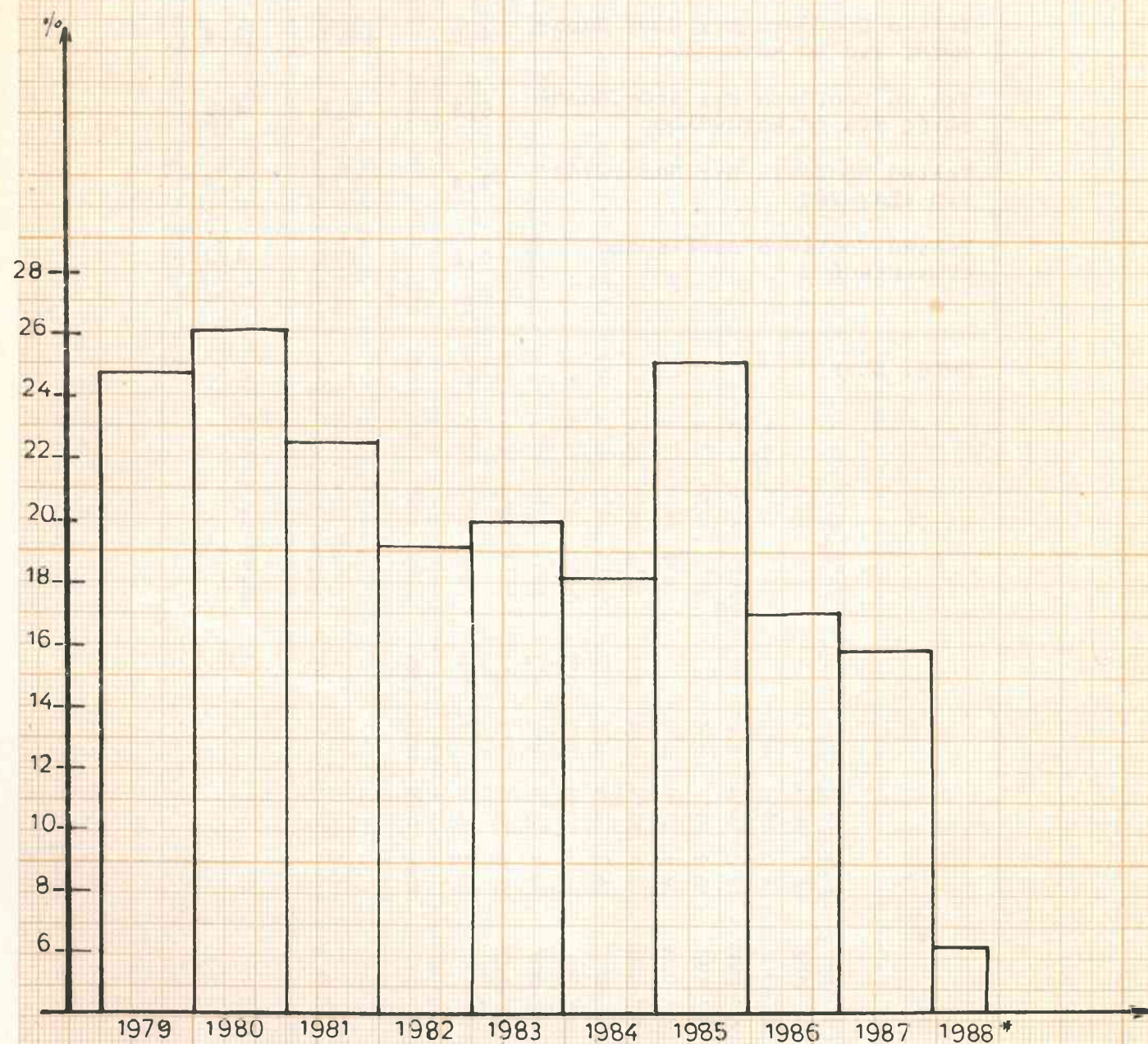
Πίνακας 14

Δείκτες Τιμών Χονδρικής
(% μεταβολή Ιουνίου, έναντι Δεκεμβρίου προηγούμενου χρόνου)

	1986	1987	1988
Γενικός	3,0	5,4	5,6
Τελικά Προϊόντα Εγχ.Πρωτ.Παραγωγής για εσ.κατανάλωση	4,0	14,1	8,4
Τελικά Προϊόντα Εγχ.Δευτ.Παραγωγής για εσ.κατανάλωση	6,8	3,3	4,8
Τελικά Προϊόντα Εγχ.Παραγωγής για εξαγωγές	-3,4	3,0	7,4
Τελικά Προϊόντα προέλευσης εξωτερικού	-0,8	4,7	4,2

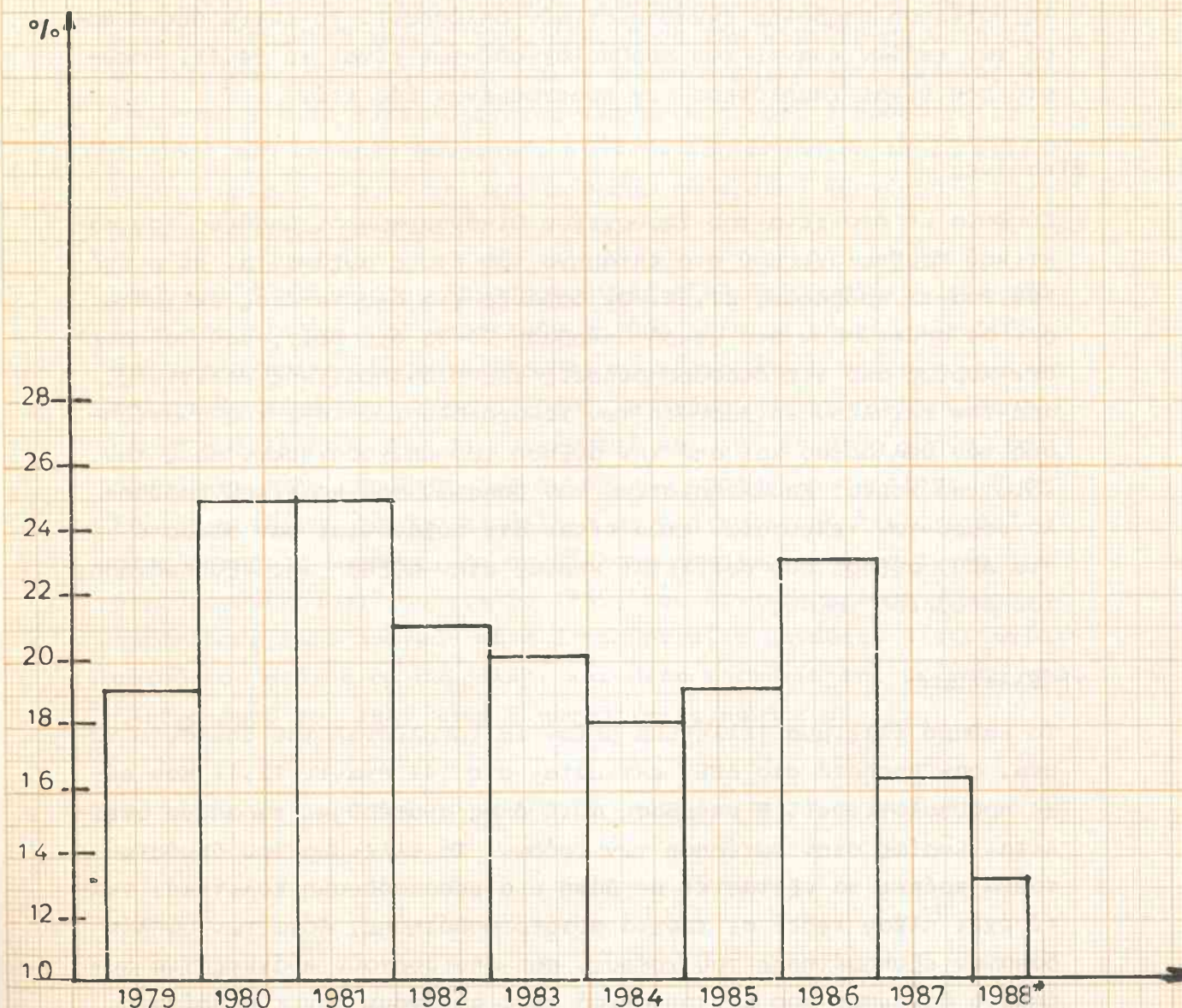
ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ
με βάση 1982=100
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ
ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ
(Δεκέμβρ. Έναντι Δεκεμβρ.)

* Αύγουστος 88 / Δεκέμβριος 87

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ
με βάση 1982=100
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ
ΕΝΑΝΤΙ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΕΤΟΥΣ

* 8 μήνο ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

2.4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ

α) Έσοδα

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών, τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού στο επτάμηνο του έτους αυξάνονται με ρυθμό 6,2% έναντι πρόβλεψης 20%. Τα στοιχεία αυτά οδηγούν σε εκτίμηση ότι ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των εσόδων θα είναι περίπου 12%, λαμβανομένου υπόψη ότι ο ρυθμός των εσόδων θα αυξηθεί στο τελευταίο τετράμηνο του έτους, λόγω φορολογικών υποχρεώσεων των ιδιωτών που είναι πληρωτέες στο β' εξάμηνο. Έτσι ^{εκτιμάται} μία υστέρηση των εσόδων της τάξης των 120 δις δρχ. περίπου, που θα προέλθει κυρίως από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων (λόγω φορολογικών ελαφρύνσεων), από το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων (λόγω των φορολογικών κινήτρων για επενδύσεις) και του Φ.Π.Α. (όπου παρατηρείται μεγάλη υστέρηση υποβολής εκκαθαριστικών δηλώσεων). Το εκτιμώμενο ποσό των εσόδων έναντι των προϋπολογισθέντων είναι το 94,4%, ποσοστό που είναι χαμηλότερο των προηγούμενων δύο ετών.

β) Δαπάνες

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών οι δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού στο επτάμηνο του έτους αυξάνονται με ρυθμό 10% έναντι πρόβλεψης 21,5%. Οι δαπάνες για όλο το έτος εκτιμάται ότι θα σημειώσουν μια μικρή υπέρβαση 20-25 δις δρχ., που θα προέλθει κυρίως από τις διαφοροποιήσεις της εισοδηματικής πολιτικής, από την επιπλέον επιβάρυνση των τοκοχρεολυσίων λόγω της ανατίμησης του δολλαρίου και από την αύξηση των επιχορηγήσεων προς τον ιδιωτικό τομέα. Χαρακτηριστικό των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού των τελευταίων ετών είναι ότι αυξάνονται σαν ποσοστό στο ΑΕΠ, αύξηση που οφείλεται κυρίως στην αύξηση της εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους.

γ) Έλλειμμα

Το καθαρό έλλειμμα (έλλειμμα μείον τα χρεολύσια) του δημόσιου τομέα, σαν ποσοστό στο ΑΕΠ, εκτιμάται στο 14% έναντι 12,1% που είχε προϋπολογισθεί. Η υπέρβαση αυτή όπως αναφέρθηκε παραπάνω οφείλεται κυρίως στην υστέρηση των εσόδων. Το έλλειμμα του δημόσιου τομέα πρέπει να εξεταστεί με βάση μια μεσοπρόθεσμη πολιτική, γιατί έχει πλέον τεθεί σε τροχιά αυτοτροφοδότησης, λόγω των υψηλών δαπανών εξυπηρέτησης του χρέους, που δημιουργούν ανάγκες για αυξημένο δανεισμό που με την σειρά τους αυξάνουν την εξυπηρέτηση

του χρέους. Κάτω από αυτή την προοπτική το σημαντικό μέγεθος για την χάραξη της μεσοπρόθεσμης δημοσιονομικής πολιτικής είναι το πρωτογενές έλλειμμα (καθαρό έλλειμμα μείον πληρωμές τόκων).

Όπως φαίνεται και από τον πίνακα, το σταθεροποιητικό πρόγραμμα μείωσε σημαντικά το πρωτογενές έλλειμμα σαν ποσοστό στο ΑΕΠ από 7,3% σε 4,4%. Το πρωτογενές έλλειμμα φαίνεται από τον πίνακα να αυξάνεται το 1988 και αυτό κατά ένα μεγάλο μέρος οφείλεται σε δύο κυρίως λόγους, α) στον υπερδιπλασιασμό των επιχορηγήσεων του τακτικού προϋπολογισμού προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς και β) στην υστέρηση των εσόδων, για την οποία έγινε αναφορά στην προηγούμενη παράγραφο.

Η μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική πολιτική θα πρέπει να έχει στόχο το μηδενισμό του πρωτογενούς ελλείμματος ώστε να σταθεροποιηθεί ο λόγος δημόσιου χρέους προς ΑΕΠ. Προς την κατεύθυνση αυτή είναι ξεκάθαρο ότι στρέφεται και η δημοσιονομική πολιτική της κυβέρνησης για το 1989. Ο στόχος για μείωση κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες των καθαρών δανειακών αναγκών του δημόσιου τομέα εντάσσεται ακριβώς σ' αυτό το μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα εξυγίανσης των δημοσιονομικών μεγεθών.

Κατά την άποψή μας οι δημοσιονομικές εξελίξεις μαζί με την εξέλιξη του πληθωρισμού αποτελούν τα δύο κρίσιμα σημεία-κλειδιά στα οποία πρέπει να συγκεντρωθεί το κύριο βάρος της οικονομικής πολιτικής κατά τον επόμενο χρόνο. Η ανάκαμψη της οικονομίας η οποία προβλέπεται ότι θα συνεχιστεί και τον επόμενο χρόνο, θα συμβάλλει στην επαύξηση των συνολικών εσόδων του κράτους. Η εξέλιξη αυτή των εσόδων παράλληλα με μια πολιτική "λιτότητας" στις δημόσιες δαπάνες, θα συμβάλλουν ασφαλώς στην επιτυχία του δημοσιονομικού στόχου για το 1989, που είναι η μείωση των καθαρών δανειακών αναγκών κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες. Η επιτυχία αυτού του στόχου θα συμβάλλει και στην επιτυχία της μείωσης του πληθωρισμού του 1989 κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες.

Π ί ν α κ α ς 15

(% Πραγματοποιηθέντων έναντι Προϋπολογισθέντων)
ποσών τακτικού προϋπολογισμού

	1983	1984	1985	1986	1987	1988*
ΕΣΟΔΑ	91,6	99,4	91,4	97,9	94,7	94,4
ΔΑΠΑΝΕΣ	94,1	100,7	105,5	102,0	107,5	100,8
ΕΛΛΕΙΜΜΑ	109,5	107,9	191,4	123,1	179,5	121,9

(Έσοδα-Δαπάνες σαν % στο ΑΕΠ)

	1983	1984	1985	1986	1987	1988*
ΕΣΟΔΑ	23,8	24,4	24,1	26,2	27,0	27,1
ΔΑΠΑΝΕΣ	28,4	29,1	32,3	32,7	36,9	37,8

(Ποσοστά μεταβολής)

	1983	1984	1985	1986	1987	1988*
ΕΣΟΔΑ	26,2	26,7	19,5	31,2	18,2	17,5
ΔΑΠΑΝΕΣ	26,4	27,4	32,9	20,5	29,7	19,7

* Εκτιμήσεις Δ/σης Προγραμμάτων

ΠΗΓΗ: Προϋπολογισμοί Οικονομικών ετών, Υπουργείο Οικονομικών

Π ί ν α κ α ς 16

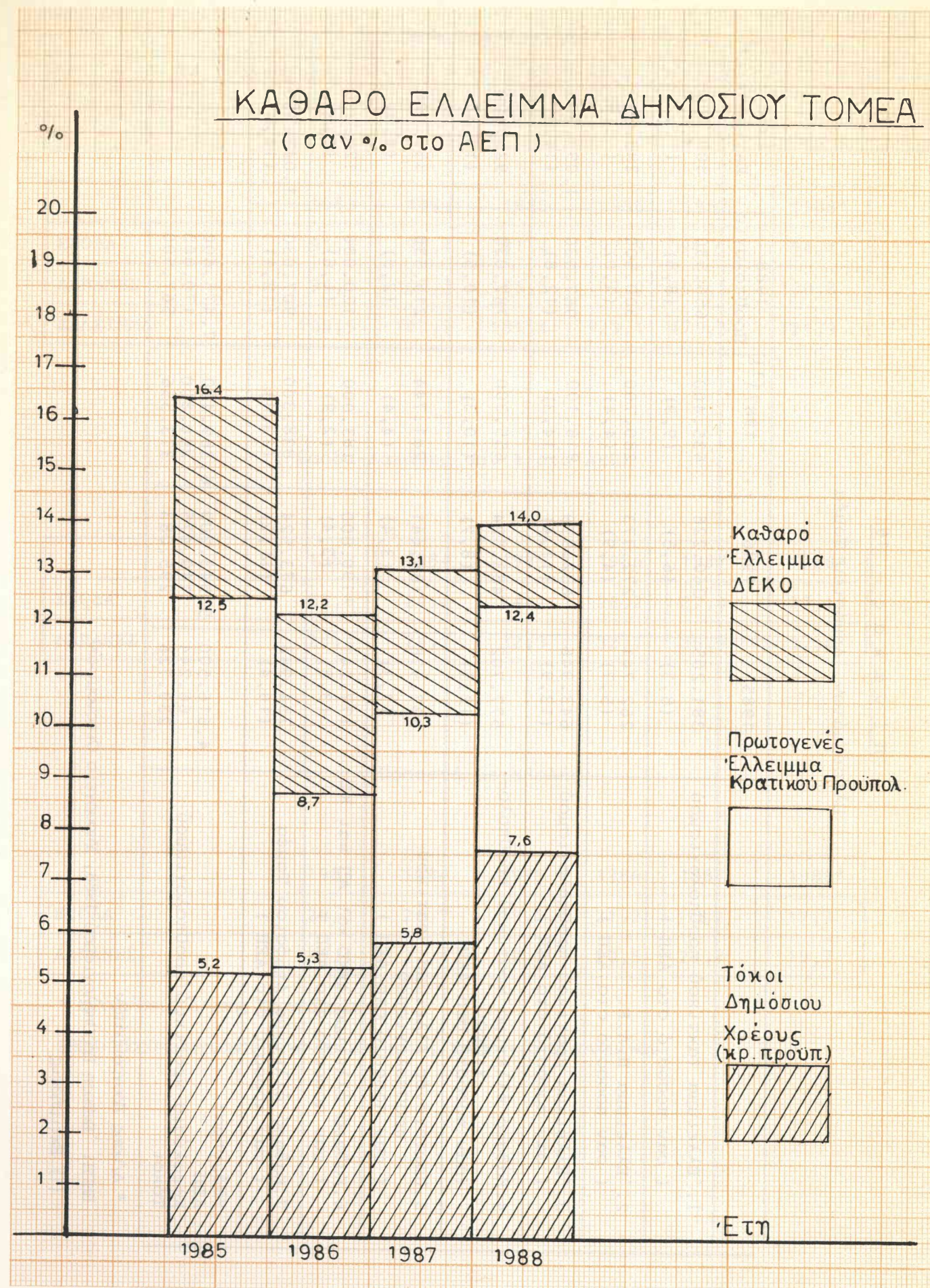
Ελλειμμάτων Δημόσιου Τομέα

	1985	1986	1987 (1)	1988 Προϋπολογισ	1988 Εκτιμήσεις*
1. Έλλειμμα τακτικού προϋπολογισμού (σαν ποσοστό στο ΑΕΠ)	381.205 (8,3)	360.226 (6,5)	635.400 (9,9)	656.530 (8,8)	800.000 (10,7)
2. Έλλειμμα Π.Δ.Ε. (σαν ποσοστό στο ΑΕΠ)	262.741 (5,7)	272.773 (4,9)	280.700 (4,4)	300.500 (4,0)	293.500 (3,9)
3. Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού (σαν ποσοστό στο ΑΕΠ)	643.946 (13,9)	632.999 (11,4)	916.100 (14,3)	957.030 (12,8)	1.093.500 (14,6)
4. Καθαρό έλλειμμα κρατικού προϋπολο- γισμού (σαν ποσοστό στο ΑΕΠ)	577.702 (12,5)	483.524 (8,7)	655.300 (10,3)	787.030 (10,5)	923.500 (12,4)
5. Πρωτογενές έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού (σαν ποσοστό στο ΑΕΠ)	337.976 (7,3)	188.441 (3,4)	281.744 (4,4)	219.530 (2,9)	356.000 (4,8)
6. Καθαρό έλλειμμα ΔΕΚΟ και ΑΠ και ΚΕ (σαν ποσοστό στο ΑΕΠ)	177.241 (3,8)	190.000 (3,4)	183.000 (2,9)	120.000 (1,6)	120.000 (1,6)
7. Καθαρό έλλειμμα Δημόσιου Τομέα (σαν ποσοστό στο ΑΕΠ)	754.943 (16,4)	673.524 (12,2)	838.300 (13,1)	907.030 (12,1)	1.043.500 (14,0)
Υπόμνημα:					
ΑΕΠ	4.616.500	5.543.200	6.389.400	7.475.600	
Χρεολύσια κρατικού προϋπολογισμού	66.244	149.475	260.800	170.000	
Τόκοι	239.726	295.083	373.556	567.500	

* Δ/σης Προγραμμάτων

ΠΗΓΗ: Έκθεση Προϋπολογισμού 1988, Υπουργείο Οικονομικών

(1) Εκτιμήσεις

2.5. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

2.5.1. Προσφορά χρήματος

Η προσφορά χρήματος με ευρεία έννοια, M3 (Νομισματική κυκλοφορία + αποταμιευτικές καταθέσεις + καταθέσεις όψεως ιδιωτών) αυξήθηκε στο εξάμηνο, Ιανουαρίου-Ιουνίου, κατά 7,2% που αντιστοιχεί σε ετήσιο ρυθμό 25,2%, ενώ οι αντίστοιχες αυξήσεις το 1987 ήταν 6,5% για το εξάμηνο και 21,1% σε ετήσια βάση.

Η σημαντική αύξηση της ρευστότητας οφείλεται στην εντυπωσιακή άνοδο των ιδιωτικών καταθέσεων στο μήνα Ιούνιο, κατά 239 δισεκ. δρχ. Η εξέλιξη αυτή είχε σαν αποτέλεσμα το M3, στο πρώτο εξάμηνο του 1988, να είναι κατά 100 δισεκ.δρχ. περίπου υψηλότερο από την αντίστοιχη αύξηση του M3 στο 1987. Επίσης ένας πρόσθετος παράγοντας που επηρεάζει την προσφορά χρήματος (M3) δια μέσου της νομισματικής κυκλοφορίας (Mo) είναι τα συναλλαγματικά διαθέσιμα τα οποία τον Ιούνιο αυξήθηκαν κατά 410 εκατ.δολλ.

Οι παραπάνω παράγοντες συνέβαλαν ώστε η προσφορά χρήματος M3, με βάση τα στοιχεία του εξαμήνου να κινείται με ρυθμούς σημαντικά υψηλότερους από την πρόβλεψη του νομισματικού προγράμματος (25,5 έναντι 14-16%) με συνέπεια η αυξημένη ρευστότητα της οικονομίας να είναι δυνατόν να εξελιχθεί σε παράγοντα πίεσης για τον πληθωρισμό και τον εξωτερικό τομέα. Είναι αξιοσημείωτο, όμως, ότι υπάρχει τάση διακράτησης της αυξημένης ρευστότητας κι' αυτό διαπιστώνεται από την ικανοποιητική εξέλιξη των καταθέσεων προθεσμίας η αύξηση των οποίων διατηρήθηκε σχεδόν στα ίδια επίπεδα με το 1987 παρά την εντυπωσιακή αύξηση που σημειώνει η διάθεση εντόκων γραμματίων του δημοσίου κατά το πρώτο επτάμηνο του 1988 (300 δισεκ.δρχ.) στο μη τραπεζικό κοινό.

2.5.2. Χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα

Σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος το υπόλοιπο της χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα αυξήθηκε κατά 12 δισεκ.δρχ. τον Μάιο έναντι μείωσης 12 δισεκ.δρχ. τον Μάιο του 1987. Έτσι, στο πεντάμηνο Ιανουαρίου-Μαΐου η αύξηση της χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα ήταν 66 δισεκ.δρχ. έναντι 9 δισεκ.δρχ. στο αντίστοιχο πεντάμηνο του 1987. Σε ετήσια βάση, Μάιος 1987-Μάιος 1988, ο ρυθμός αύξησης ήταν 8,7% έναντι αύξησης 7,9% το 1987.

Η αύξηση της χρηματοδότησης ήταν ιδιαίτερα σημαντική στην γεωργία -στην οποία, όμως, συμπεριλαμβάνεται και η χρηματοδότηση των οργανισμών συγκέντρωσης αγροτικών προϊόντων πλην ΥΔΑΓΕΠ-, στον οικισμό, στο εμπόριο και τους λοιπούς κλάδους πλην της μεταποίησης όπου η χρηματοδότηση στο πεντάμηνο Ιανουαρίου-Μαΐου παρουσιάζεται μειωμένη κατά 21 δισεκ.δρχ. Οι παράγοντες που ερμηνεύουν τη χαμηλή ζήτηση πιστώσεων από το μεταποιητικό κλάδο είναι τα αυξημένα κέρδη, η πλήρης αποδέσμευση των καταθέσεων για εισαγωγές καθώς και τα φορολογικά κίνητρα (μείωση κατά 50% της φορολογίας του αποθεματικού προς επένδυση). Επίσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα υψηλά πραγματικά επιτόκια εγχωρίου δανεισμού κάνουν συμφερότερες τις πιστώσεις από το εξωτερικό. Τέλος, εάν ο αυξητικός ρυθμός του πρώτου πενταμήνου διατηρηθεί και στους υπόλοιπους μήνες του χρόνου τότε η χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα θα είναι κοντά στα πλαίσια του 9-11% που τέθηκαν από το νομισματικό πρόγραμμα.

Πίνακας 17

Εξέλιξη της Προσφοράς Χρήματος
(Ιανουάριος-Ιούνιος)

	(σε δις.δρχ.)					
	1986	1987	1988*	1986	1987	1988*
	1. Υπόλοιπα			2. Μεταβολές Υπολοίπων		
1. Νομισμ. κυκλοφ. (Μο)	459,1	514,0	601,3	-46,1	-27,4	-27,6
2. Προσφ. χρημ. (Μ1)	618,2	678,8	805,9	-56,9	-60,0	-41,1
3. Προσφ. χρημ. (Μ3)	3705,0	4487,0	5630,9	167,6	273,6	377,4
	3. % Μεταβ. υπολ.			4. % Μεταβ. από Δεκ.		
1. Νομισμ. κυκλοφ. (Μο)	10,1	12,0	16,9	-9,1	-5,1	-4,4
2. Προσφ. χρημ. (Μ1)	15,4	9,8	18,7	-8,4	-8,1	-4,9
3. Προσφ. χρημ. (Μ3)	21,9	21,1	25,5	4,7	6,5	7,2

ΠΗΓΗ: Τράπεζα Ελλάδος

* Προσωρινά στοιχεία

Πίνακας 18

Τραπεζική Ιδιωτική Χρηματοδότηση
κατά τομέα και κλάδο δραστηριότητας
(Ιανουάριος-Μάιος)

	(σε δις.δρχ.)				
Κλάδοι	1986	1987	1988*	1987	1988
	1. Υπόλοιπα			2. Μεταβολές υπολ.	
1. Γεωργία	531,8	599,1	707,5	12,0	25,4
2. Μεταποίηση	1150,5	1212,9	1211,4	-14,6	-21,1
3. Εμπόριο	187,0	180,2	208,9	-12,1	14,0
4. Οικισμός	330,0	367,7	416,0	15,1	22,4
5. Διάφορα	200,1	229,5	271,9	8,7	25,5
ΣΥΝΟΛΟ	2399,4	2589,4	2815,7	9,1	66,1
	2. % Μεταβ. Υπολοίπ.			4. Μεταβ. από Δεκ.	
1. Γεωργία		12,6	18,1	2,0	3,7
2. Μεταποίηση		5,4	-0,1	-1,2	-1,7
3. Εμπόριο		-3,6	15,9	-6,3	7,2
4. Οικισμός		11,4	13,1	4,3	5,1
5. Διάφορα		14,7	18,5	3,9	10,3
ΣΥΝΟΛΟ		7,9	8,7	0,3	2,4

ΠΗΓΗ: Τράπεζα Ελλάδος

* Προσωρινά στοιχεία

Π ί ν α κ α ς 19

Εξέλιξη Ιδιωτικών Καταθέσεων
στις εμπορικές τράπεζες και τους ειδικούς πιστωτικούς
οργανισμούς

Καταθέσεις	(Ιανουάριος-Ιούνιος)			(σε δισ.δρχ.)		
	1986	1987	1988	1986	1987	1988
	1. Υπόλοιπα			2. Μεταβολές υπολοίπων		
1. Όψεως	157,1	164,1	202,8	-11,2	-31,6	-11,7
2. Ταμιευτηρίου	2107,9	2573,0	3284,4	133,9	171,6	263,2
3. Προθεσμίας	978,9	1235,2	1540,6	90,6	162,0	155,5
4. Δεσμευμένες	48,6	59,6	74,1	3,2	-1,0	0,7
ΣΥΝΟΛΟ	3292,5	4031,9	5101,9	216,5	301,0	407,7
	3. % Μεταβ.Υπολοίπων			4. % Μεταβ. από Δεκέμ.		
1. Όψεως	36,6	4,4	23,6	-6,5	-16,2	-5,6
2. Ταμιευτηρίου	23,9	22,1	27,7	6,8	7,1	8,7
3. Προθεσμίας	21,8	26,2	24,7	10,2	15,1	11,2
4. Δεσμευμένες	20,1	22,6	24,4	7,0	-1,0	1,0
ΣΥΝΟΛΟ	23,8	22,5	26,5	7,0	8,1	8,7

ΠΗΓΗ: Τράπεζα Ελλάδος

Π ί ν α κ α ς 19

Τραπεζική Χρηματοδότηση των ΔΕΚΟ
(Ιανουάριος-Μάιος)

	(σε δισ.δρχ.)				
	1986	1987	1988*	1987	1988*
	1. Υπόλοιπα			2. Μεταβολές υπολ.	
1. Δημ.Επιχειρήσεις	385,2	470,7	598,4	6,6	18,3
2. Δημ.Οργαν.	239,2	378,2	525,2	24,6	21,5
3. Σύνολο	624,4	848,9	1123,6	31,2	39,8
	3. % Μετ.υπολ.			4. % Μετ. από Δεκ.	
1. Δημ.Επιχειρήσεις		22,2	27,1	1,4	3,1
2. Δημ.Οργαν.		58,1	38,9	6,9	4,2
3. Σύνολο		36,0	32,4	3,8	3,7

ΠΗΓΗ: Τράπεζα Ελλάδος

* Προσωρινά στοιχεία

2.6. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Κατά την διάρκεια του επταμήνου (Ιανουάριος-Ιούλιος 1988), οι εξελίξεις στο Ισοζύγιο Πληρωμών εμφανίζονται περισσότερο ευνοϊκές ακόμη κι από τις πλέον αισιόδοξες αρχικές προβλέψεις, προδικάζοντας έτσι ένα ετήσιο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών σαφώς υποδεέστερο του στόχου. Αυτή η πρόβλεψη στηρίζεται εν πολλοίς στην απαλειφή του εποχικού παράγοντα, αφού είναι παρατηρημένη τα τελευταία χρόνια η σταθερή τάση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών να εμφανίζει κάποιο μικρό πλεόνασμα στο δεύτερο εξάμηνο λόγω του ύψους των καθαρών άδηλων εισροών. Η υπόθεση διατήρησης αυτής της τάσης κρίνεται λογική τόσο λόγω της διάρκειας μιας θετικής διεθνούς συγκυρίας, όσο και λόγω του κατακτημένου κλίματος εμπιστοσύνης στην εθνική οικονομία.

Έτσι, για το 1988 το επίπεδο του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αναμένεται να μην υπερβεί τα 1400 εκ.δολ., γεγονός το οποίο υποδηλώνει μηδενικό εξωτερικό δανεισμό. Δηλαδή, παρά το γεγονός ότι το ετήσιο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών προσδοκάται να αυξηθεί κατά 6-8% το 1988, το αποτέλεσμα κρίνεται επιτυχές αφού σαν ποσοστό στο ΑΕΠ το έλλειμμα θα κυμανθεί μεταξύ 2,6 - 2,7% (το 1987 ήταν 2,74%).

Η συγκρατημένη αυτή αύξηση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών, προβλέπεται να προκύψει απ' την συνδυασμένη επίδραση της αύξησης τόσο του εμπορικού ελλείμματος όσο και του πλεονάσματος των αδήλων. Και τα δύο αυτά μεγέθη αναμένεται ν' αυξηθούν με μετριοπαθέστερους ρυθμούς από ότι πέρσι, όμως μεγαλύτερη θα είναι η επιβράδυνση της αύξησης των καθαρών άδηλων εισροών.

Πιο αναλυτικά, το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου θα αυξηθεί και πάλι, αφού οι εισαγωγές θα αυξηθούν ταχύτερα απ' ότι οι εξαγωγές (με ή /και χωρίς καύσιμα). Όμως, ενώ το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου λογαριάζεται να αυξηθεί με βραδύτερο ρυθμό, το ίδιο έλλειμμα χωρίς τα καύσιμα υπολογίζεται να αυξηθεί με γρηγορότερους ρυθμούς απ' ότι τα δύο προηγούμενα χρόνια.

Συνεπώς, παρά τις ευνοϊκές πετρελαϊκές εξελίξεις, το εμπορικό έλλειμμα συνεχίζει να εκδηλώνει τον διαρθρωτικό χαρακτήρα του. Στον καθορισμό της στάθμης του ελλείμματος αυτού επένεργει σωρεία αρνητικών παραγόντων όπως:

- η συνεχιζόμενη μεταστροφή του εμπορίου προς την ΕΟΚ κι η δύσκολη προσαρμογή μας προς το νέο Κοινοτικό

θεσμικό πλαίσιο (κατάργηση προστατευτισμού).

- η βαθμιαία επιβράδυνση της διολίσθησης της δραχμής που βραχυπρόθεσμα αποστερεί μακροοικονομικών εφοδίων ανταγωνιστικότητας την εξαγωγική επιχειρηματική τάξη, μακροπρόθεσμα όμως την υποχρεώνει σε δομική αναδιάταξη και μικροοικονομικό εκσυγχρονισμό αναγκαίο για μια αυτοδύναμη και δυναμική ανάπτυξη. Επίσης η περιορισμένη διολίσθηση στηρίζει έμμεσα την ανταγωνιστικότητα αφού ελαχιστοποιεί τον εισαγόμενο πληθωρισμό.
- τα εμπόδια στην διεύρυνση του όγκου των εξαγωγών μας λόγω της επιβράδυνσης της ευρωπαϊκής αγοράς, της οποίας οι εισαγωγές αναμένεται να αυξηθούν σε όγκο κατά 6,0% εφέτος έναντι 8,2% πέρσι.
- η υπολογιζόμενη απώλεια ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας κατά -1,5% που απαλύνεται εν μέρει από μια ανάλογη απώλεια της Κοινοτικής οικονομίας (-1,4%) για το 1988. Να σημειωθεί εδώ, πως το κατά μονάδα κόστος εργασίας στην Ελλάδα θ' αυξηθεί εφέτος περίπου 14,6%, την ίδια στιγμή που το κόστος χρηματοδότησης παραμένει υψηλό.
- η φυσική αύξηση των εισαγωγών σαν αποτέλεσμα της μεγέθυνσης του ΑΕΠ και των επενδύσεων που είναι η αιτία για την φετινή αύξηση εισαγωγών κεφαλαιουχικών αγαθών.

Εκτός όμως από τους παραπάνω αρνητικούς συντελεστές στην διαμόρφωση του εμπορικού μας ελλείμματος, θα πρέπει να επισημάνουμε και ορισμένες θετικές μεταβλητές που αποτρέπουν την μεγαλύτερη διεύρυνση του ελλείμματος. Τέτοιες, εκτός απ' την χαμηλή τιμή πετρελαίου, είναι:

- Η άνοδος του δολλαρίου, που σε λογιστικούς όρους περιορίζει το εύρος του ελλείμματος.
- Η μικρότερη απώλεια της οικονομίας μας σε εξαγωγική επίδοση* εφέτος (-1,6% έναντι -2,0% , πέρσι και έναντι -3,1% της ΕΟΚ το 1988).
- Τα εκσυγχρονιστικά (ποιοτικά θεσμικά) μέτρα που λαμβάνει οργανωμένα και συστηματικά η Κυβέρνηση για την

* Εξαγωγική επίδοση μιας χώρας είναι ο λόγος του δείκτη που αντιπροσωπεύει την αύξηση του όγκου των εξαγωγών της χώρας προς το δείκτη που αντιστοιχεί στην αύξηση των εξαγωγικών της αγορών.

ενίσχυση της υποδομής του εξαγωγικού συστήματος (ενίσχυση ΟΠΕ για έρευνες αγοράς, προώθηση-προβολή προϊόντων μας στο εξωτερικό, συγκρότηση νέου οργανισμού ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων, εισαγωγή θεσμού factoring, θέσπιση εξαγωγικών εμπορικών εταιριών κ.λπ.).

- Τα υψηλά, θετικά, επιτόκια στην Ελλάδα που εκτός απ'την συγκράτηση των πληθωριστικών προσδοκιών, ευνοούν τις τραπεζικές καταθέσεις σε βάρος της ροπής για κατανάλωση και εισαγωγές. Αν σε αυτά προστεθεί η επενδυτική ανάκαμψη (βιομηχανία, οικοδομή, κεφαλαιαγορά), η σχετική σταθεροποίηση της δραχμής, η κάμψη του πληθωρισμού και η αύξηση των δημοσίων δαπανών για παραγωγικά έργα, τότε η ελπίδα απορρόφησης της υψηλής ρευστότητας χωρίς υπερβολική επιβάρυνση της κατανάλωσης και των εισαγωγών θεωρείται βάσιμη.

Υπό αυτές τις συνθήκες το εμπορικό έλλειμμα δεν αναμένεται να υπερβεί τα 8000 εκατ. δολάρια, ενώ σαν ποσοστό στο ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 0,7 ποσοστιαίες μονάδες περίπου. Στην εκτίμηση αυτή για σχετική επιδείνωση του εμπορικού ελλείμματος συγκλίνει κι'η εξέλιξη του συντελεστή εξωτερικής προσαρμογής της οικονομίας (δηλαδή ο λόγος εμπορικού ελλείμματος προς εξαγωγές), ο οποίος σε ετήσια βάση αναμένεται να αυξηθεί κατά 2,8% (στο επτάμηνο ο ίδιος συντελεστής χωρίς τα καύσιμα αυξάνει κατά 5,0%).

Σε ό,τι αφορά το ισοζύγιο των αδήλων, θα πρέπει να πούμε πως η προσδοκώμενη εφεινική αύξηση του πλεονάσματός του υπολείπεται αρκετά σε ένταση απ'αυτήν των δύο προηγούμενων χρόνων. Αυτό οφείλεται τόσο στην επιβράδυνση της αύξησης των αδήλων εισροών, όσο και στην επιτάχυνση της διόγκωσης των αδήλων εκροών, φαινόμενα ακριβώς αντίστροφα από τις αντίστοιχες εξελίξεις το 1987.

Η εξέλιξη αυτή του πλεονάσματος των αδήλων είναι σε ένα βαθμό αναμενόμενη μετά την εκρηκτική του ανόδο τα δύο προηγούμενα χρόνια. Να σημειωθεί δε, πως σ'ένα βαθμό το πλεόνασμα των αδήλων πρέπει να είναι υποεκτιμημένο σε λογιστική βάση λόγω της ανόδου του δολλαρίου.

Πιο αναλυτικά, η πτώση του δυναμισμού των αδήλων πόρων θα προέλθει κυρίως απ'το τουριστικό, το μεταναστευτικό, τις αναλήψεις μετατρέ-

ψιμων καταθέσεων (εδώ προβλέπεται στασιμότητα ακόμη και σε απόλυτους όρους) και τους λοιπούς πόρους. Αντίθετα, στάσιμοι περίπου θα μείνουν οι ρυθμοί μεγέθυνσης του ναυτιλιακού και της ΕΟΚ, ενώ μεγάλη αύξηση αναμένεται να έχουν οι εισπράξεις τόκων-κερδών. Αυτή η πιο μικρή αύξηση των αδήλων πόρων δεν αναιρεί την σπουδαιότητά τους που είναι αποτέλεσμα του καλού επενδυτικού κλίματος στη χώρα και της ευνοϊκής διεθνούς συγκυρίας. Είναι χαρακτηριστική η εξέλιξη των αδήλων πόρων χωρίς τις εισπράξεις απ'την ΕΟΚ σαν ποσοστό στο εμπορικό έλλειμμα: 71% το 1985, 92% το 1986, 98% το 1987 και 100% το 1988 (πρόβλεψη με βάση στοιχεία επταμήνου). Να υπογραμμισθεί επίσης πως το μεγαλύτερο μέρος των αδήλων πόρων δεν οφείλεται σε μονομερείς τρέχουσες μεταβιβάσεις (ΕΟΚ, μεταναστευτικά εμβάσματα) οι οποίες καταλαμβάνουν, όπως και πέρσι, μόνον το 37,0% του συνόλου.

Απ'την σκοπιά των αδήλων πληρωμών, η κύρια και βασική αιτία επιτάχυνσης της μεγέθυνσής τους προέρχεται από το ταξιδιωτικό όπου η προσαρμογή στο Κοινοτικό καθεστώς επιβάλλει στην Τράπεζα Ελλάδος την σταδιακή και πλήρη απελευθέρωση της κατηγορίας αυτής. Επίσης αναμένεται μικρή αύξηση του ρυθμού πληρωμής τόκων-μερισμάτων-κερδών.

Σε τελική κατάληξη, το πλεόνασμα των αδήλων συναλλαγών εκτιμάται να κυμανθεί κοντά στα 6600 εκ.δολ.

Τέλος, σχετικά με την χρηματοδοτική κάλυψη του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών, αν κρίνουμε απ'τον ρυθμό αύξησης (37%) της εισροής ιδιωτικών κεφαλαίων στο πρώτο επτάμηνο, τα πράγματα εμφανίζονται ιδιαίτερα θετικά. Έτσι, σε επτάμηνιαία βάση, ο βαθμός κάλυψης του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών απ'την αυτόνομη εισροή κεφαλαίων (μη δανειακά ιδιωτικά κεφάλαια) εξελίσσεται ως ακολούθως: 41% το 1986, 71% το 1987 και 99% το 1988.

Τελευταίο, αλλά όχι ελάχιστος σημασίας, είναι το γεγονός πως το ύψος των συναλλαγματικών μας διαθεσίμων καλύπτει τις εισαγωγές 3,9 μηνών το 1988 έναντι 3,1 μηνών το 1987 και 2,4 μηνών το 1986.

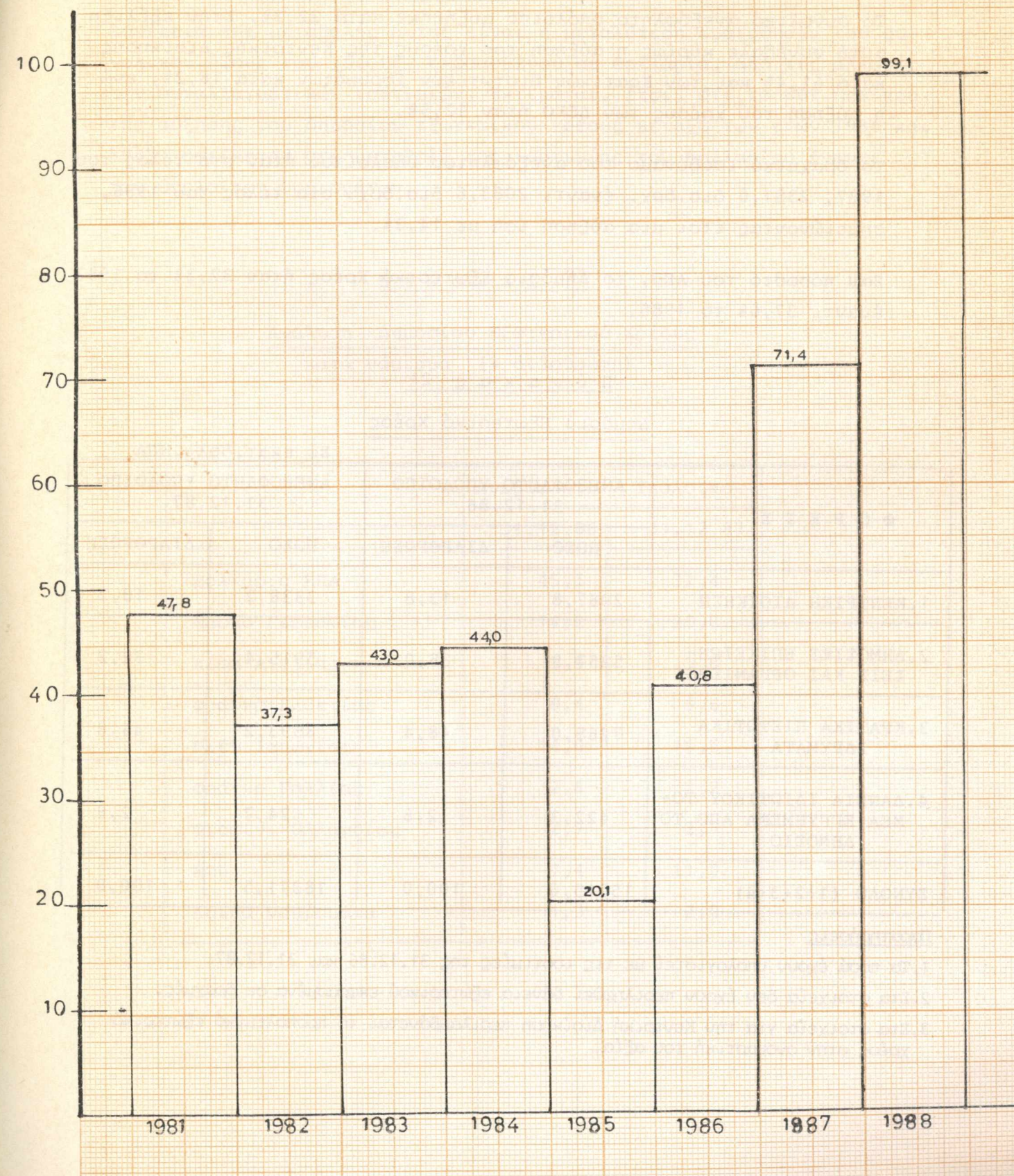
Π ί ν α κ α ς 20

Προσωρινό Ισοζύγιο Πληρωμών

	(σε εκατ.δολ.)				
	Ιανουάριος - Ιούλιος			Μεταβολές %	
	1986	1987	1988	1987	1988
Εισαγωγές	5.935,1	7.085,1	7.926,0	19,4	11,9
Εξαγωγές	2.506,1	2.942,3	3.370,0	17,4	14,5
Εμπορικό Ισοζύγιο	-3.429,0	-4.142,8	-4.556,0	20,8	10,0
Εμπορικό Ισοζύγιο χωρίς καύσιμα	-2.655,5	-3.182,0	-3.779,0	19,8	18,8
Άδηλοι πόροι	3.504,5	4.541,0	5.372,0	29,6	18,3
Άδηλες πληρωμές	1.464,6	1.483,4	1.887,0	1,3	27,2
Ισοζύγιο αδήλων	2.039,9	3.057,6	3.485,0	49,9	14,0
Ισοζύγιο συναλλαγών	-1.389,1	-1.085,2	-1.071,0	-21,9	-1,3
Κεφάλαια ιδιωτ.τομέα	671,8	850,8	1.286,0	26,6	51,2
Συναλλαγματικά αποθέματα	2.051,9	3.155,6	4.415,0		

ΠΗΓΗ : Τράπεζα Ελλάδος

ΛΟΓΟΣ ΑΥΤΟΝΟΜΗΣ ΕΙΣΡΟΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ
(Ιανουάριος - Ιούλιος)

2.7. ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΕΟΣ

Τα στοιχεία του Δημοσίου Εξωτερικού Χρέους για το 1986 και το 1987, καθώς και η διάρθρωσή του κατά φορέα, παρουσιάζονται στον πίνακα 21.

Το συνολικό ανεξόφλητο υπόλοιπο αυξήθηκε κατά 22,3%. Στην εξέλιξη αυτή συνέβαλε κυρίως η αύξηση του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης κατά 61,4% και των Κρατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων κατά 18,2%, ενώ η αύξηση του χρέους των ΔΕΚΟ ήταν 12,5%.

Το δραχμικό ισοδύναμο του ανεξόφλητου υπολοίπου ήταν στο τέλος του 1987, 2381,0 δισ.δρχ. έναντι 2083,6 δισ.δρχ. στο τέλος του 1986, σημειώνοντας έτσι μια αύξηση ίση με 14,3%.

Σαν ποσοστό του ΑΕΠ, το Δημόσιο Εξωτερικό Χρέος ήταν 37,3% το 1987 έναντι 37,6% το 1986.

Π ί ν α κ α ς 21

Δημόσιο Εξωτερικό Χρέος

Σε εκατ.δολλ.ΗΠΑ

Φ Ο Ρ Ε Ι Σ	ΑΝΕΞΟΦΛΗΤΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31.12.86		ΑΝΕΞΟΦΛΗΤΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31.12.87	
	ΠΟΣΟ	ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ	ΠΟΣΟ	ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ
1.ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	2067,8	13,8	3338,2	18,2
2.ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	5257,5	35,0	5915,4	32,2
3.ΚΡΑΤΙΚΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ	7268,0	48,4	8593,2	46,8
4.ΔΑΝΕΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΕΓΓΥΗΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ	422,3	2,8	524,7	2,8
ΣΥΝΟΛΟ (1+2+3+4)	15015,6	100,0	18371,5	100,0

Παρατηρήσεις

- 1.Τα ποσά έχουν υπολογιστεί με τις ισοτιμίες της 31.12.86 και 31.12.87.
- 2.Στα στοιχεία δεν έχουν περιληφθεί δάνεια εξωτερικού εκφρασμένα σε δραχμές.
- 3.Στα στοιχεία για την Κεντρική Διοίκηση περιλαμβάνεται το προπολεμικό εξωτερικό χρέος στην ονομαστική του αξία.

Στον πίνακα 22 αναλύεται κατά νόμισμα το Δημόσιο Εξωτερικό Χρέος.

Όπως προκύπτει από τον πίνακα αυτό, το ειδικό βάρος του δολλαρίου μειώνεται προς όφελος άλλων νομισμάτων και κυρίως του μάρκου, του γιεν και του ECU.

Συνέπεια της μεταβολής αυτής είναι η μεγαλύτερη ευαισθησία του συνολικού ύψους του χρέους, εκφρασμένου σε δολάρια, από τις αλλαγές των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Εκτιμάται, έτσι, ότι το 80% περίπου της αύξησης του δημοσίου εξωτερικού χρέους μεταξύ των ετών 1986 και 1987, οφείλεται στη μεταβολή της ισοτιμίας του δολλαρίου έναντι των υπολοίπων νομισμάτων.

Π ί ν α κ α ς 22

Ανάλυση Δημοσίου Εξωτερικού Χρέους
κατά νόμισμα (% διάρθρωση)

	Ανεξόφλητο Υπόλοιπο	
	31.12.86	31.12.87
Δολλάριο ΗΠΑ	45,5	32,4
Μάρκο Γερμανίας	14,2	20,8
Λίρα Αγγλίας	5,9	5,8
Φράγκο Ελβετίας	6,4	6,6
Γιέν Ιαπωνίας	14,0	16,5
Φράγκο Γαλλίας	2,6	2,2
Φιορίνι Ολλανδίας	2,7	2,7
ECU	7,4	11,0
Λοιπά νομίσματα	1,3	2,0

Στον πίνακα 23 εμφανίζονται οι πληρωμές τόκων και χρεολυσίων το 1986 και το 1987.

Οι πληρωμές τόκων εμφανίζουν αύξηση κατά 4,8% και των χρεολυσίων κατά 104%. Η μεγάλη αύξηση των χρεολυσίων οφείλεται αφενός στην έναρξη καταβολής χρεολυσίων για δάνεια της περιόδου 1980-83, που έληξε η περίοδος χάριτός τους, και αφετέρου σε προπληρωμές χρεολυσίων που αφορούν τα έτη 1988-1990.

Π ί ν α κ α ς 23

Τόκοι και χρεολύσια Δημοσίου Εξωτερικού Χρέους

Σε εκατ.δολλ.ΗΠΑ

	1986	1987
Τόκοι	1147,0	1201,5
Χρεολύσια	1112,4	2268,8
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	2259,4	3470,3

Παρατήρηση:

Τα ποσά έχουν υπολογιστεί με τις μέσες ετήσιες ισοτιμίες για το 1986 και το 1987.

Στον πίνακα 24 εμφανίζεται η διάρθρωση κατά νόμισμα των τόκων και χρεολυσίων του Δημοσίου Εξωτερικού Χρέους για το 1986 και το 1987.

Ιδιαίτερα θα πρέπει να επισημανθεί η μείωση του ειδικού βάρους του δολλαρίου στη διάρθρωση των τόκων, από 47,8% το 1986 σε 37,4% το 1987. Το γεγονός αυτό αμβλύνει τις αρνητικές επιπτώσεις στις πληρωμές για τόκους λόγω της πρόσφατης ανατίμησης του δολλαρίου. Στην έκταση μάλιστα που η ανατίμηση του δολλαρίου επιβραδύνει τη διολίσθηση της δραχμής έναντι των άλλων νομισμάτων, θα υπάρξει ένα εξισορροπητικό όφελος από τις πληρωμές τόκων σε νομίσματα εκτός δολλαρίου.

Π ί ν α κ α ς 24

Ανάλυση τόκων και χρεολυσίων

Δημοσίου Εξωτερικού Χρέους κατά νόμισμα

(% διάρθρωση)

Ν Ο Μ Ι Σ Μ Α Τ Α	1986		1987	
	Τόκοι	Χρεολύσια	Τόκοι	Χρεολύσια
Δολλάριο ΗΠΑ	47,8	69,3	37,4	69,1
Μάρκο Γερμανίας	12,5	11,5	15,5	10,5
Λίρα Αγγλίας	6,0	0,6	9,9	9,7
Φράγκο Ελβετίας	5,4	8,6	5,9	4,4
Γιέν Ιαπωνίας	12,8	1,5	13,9	2,0
Φράγκο Γαλλίας	2,9	4,8	2,9	2,4
Φιορίνι Ολλανδίας	3,1	1,6	3,3	0,5
ECU	7,6	0,2	8,9	0,3
Λοιπά νομίσματα	1,9	1,9	2,3	1,1